

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
 Telefon: 28—10.

**GAZETA MAGHIARILOR
 DIN BANAT**

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934/1938
 Trib. Timișoara
 Redactor resp. **D. R. VÁRNAY ELEMÉR**

HIT ÉS MUNKA

Nem keresem, mit hoz a jövő, Isten kezében vanunk mindnyájan, de azt az egyet tudni kell: cselekedjünk és cselekedjünk úgy, hogy mindig esélyes és öntudatos lélekkel nézhessünk magunkra és másokkal. Ez volt a verendolata annak a beszédnek, amelyet Szász R. az érdegyozsólói gazdanapra összesereglett gazdasághoz intézett. Szívhez szóló szavak és mélyértelmű program, méltó arra, hogy magyarok, lelkünkbe vessük. Mert azok a közéleti célkitűzések, amelyek a magyar gazdasághoz vonatkoznak, mindannyiunk számára mélyesen érvényesek, keressük megélteinket bármilyen munkaágban. Igen, Isten kezeben vagyunk mindannyian éppen úgy, mint az ember, aki a földet munkálja és maga az édes föld, amely nem töpreng, nem vitázik és nem elöteremt újra meg újra a mindennapi kenetet.

A gazda pedig méltó fia a földnek, amikor az év minden szakában emyedetlen szorgalommal és hittel ápolja, munkálja, nem törődve a jövővel, hogy aszály, fagy, jégeső letarolja-e az erdőket, hogy a fűszálak gyümölcsösét. A föld a föld, aki legközelebb van a napvilágos szférához, még alatt Istenhez, bizik a jövőben és szakadatlanul reméli, hogy segítségével megküzdhet a természet viszonytalanságaival. Mélyeséges tanulmányok számunkra, akik olyan időkben élünk, amikor a föld a bizonytalanság érzése rajta van, és elemi erővel szánt végig a világon a feltehető ellenséges szenvedély. Mint egyedek, akik és gyengék vagyunk ahhoz, hogy megbirkózzunk azzal az ártó rontással, ami fenyeget, és nem áll módunkban jobb irányba forgatást végezni kormánykerékét. De azért e baljóslatos idők sem adnak okot, jogot számunkra, hogy végkép elcsüggedjünk vagy eltespedjünk.

Dolgozni tovább, csak ez lehet a jelszavunk, mert ahogy a szántóvető is elveti a magot, nem törődve esetleg feltámadó viharral, árvízzel, se nem fenyegetéssel, bármit is mondjon az eljövendő idők horoszkópja. Dolgozni tovább, örökösd, vártán, mindenki, ahová a kisebbségi munkások állította. A diák csak tanuljon, iparos, kereskedő, tisztviselő csak végezze dolgát és gyakorolja hivatását a leglelkesebb odaadással az a legelső szellemi sorban áll. Tevékenykedni, alkotni, termelni, ez legyen a legelső parancs, mert csak aranyos békeállapotok kellők szövedésben élnek, mintha csak csupa hóféhér szelíd széllyel felhő úszkálna a nemzetközi politika egén. A végzett munka valóban olyan legyen, hogy mindig becsületos és öntudatos lélekkel tekintünk szembe önmagunkkal. Ez a föld, amely századok óta kenyeret adott az ittlakó összes ember népeknek, ezután is ki fogja számunkra kenyeret adni a mindennapi kenyeret.

Sőt adhat kenyernél többet is az összefogó rendületlen munka. Egy erős, egységes, szabad lankadó társadalom mindig eléri célját. És a föld örökséget hagy utódainak is. A utódok, akik az elkövetkezendő nemzedékeknek, akiknek a sors, léte attól függ, hogyan tettük meg mi a kötelességünket. Ha ez a jellemmel és odaadással párosult kötelességérzet nem csügged a mai időkben, úgy biztosítva lesz a jövőnk is. Nem törődünk tehát a fejünk fölött torló virágok, és ne töprengjünk minduntalan, hogyan, miképpen is lesz holnap? Dolgozzunk te is erővel és bizalommal a Mindenhatóban, akinek kezébe van lefektetve minden lélek sorsa. Ha ez a célkitűzés töretlenül megvalósítjuk, úgy lehetünk és remélhetünk. Mert a kitartókat és a cselekedőket segíti az Isten.

Hitler kancellár:

Erős meggyőződésem, hogy Lengyelországgal meg tudunk egyezni

**Nyilvánosságra került a Hitler és Burckhardt között lefolyt nagy-
 érdekességű beszélgetés — Németország Kelet felé szabad kezét
 akar, de nem szándékozik sérteni a nyugati hatalmak érdekeit —
 A Völkischer Beobachter feltűnést keltező híradása a lengyelek
 harci készülődéséről**

Londonból jelentik: A Daily Express szerkesztőségének vezetője a legheitelesebb forrásból értesült arról a beszélgetésről, amely az utóbbi napokban Hitler birodalmi vezér és Burckhardt, danzigi népszövetségi főbiztos között folyt le. Eszerint Burckhardt Forsterrel, a danzigi nemzeti szocialisták vezérével együtt hajtattott fel a Berghoffba, ahol Hitler villájának bejáratánál várta őket. Burckhardtot megkapta a lenyitgőzö vilátás és ennek kifejezést is adott. Hitler azt válaszolta, hogy itt szeretne élni ebben a nagy békeségben, esendben és nyugalomban haláláig. Burckhardt erre megjegyezte, azt hiszi, hogy a világ békéje Hitler kezében nyugszik.

— Egyáltalán nem — válaszolta a német birodalmi vezér. — Nem az én kezemben nyugszik a béke. Igaz, én kívánom a békét, csak hogy vannak olyanok, akiknek nem kell a béke.

Hitler ekkor valamilyen üzenettel kiküldte Forstert és négy személyt maradt Burckhardt-tal. A birodalmi vezér elmondotta ekkor, hogy az ő terve az, hogy Danzigot Németországhoz csatolják, de olyan módon, hogy a lengyelek a várost továbbra is szabad kiltözések használhassák. A lengyelek megtartanak itt összes kiváltágaikat, míg a korridoron egy lengyel és német autót vezetne keresztül.

— Hiszen mindenki tudja — fejtegette Hit-

Mit tartalmaz az angol—lengyel szövetségi szerződés

Lengyel politikai körökben elterjedt hírek szerint az angol-lengyel szövetségi szerződést a jövő héten írják alá Londonban. A szerződés 4 fontosabb pontból áll, amelyek a következők:

1. A két ország kölcsönösen támogatja szövetségeseit, teljes katonai erejével támogatja szövetségeseit, amennyiben azt támadás érne.

2. A szövetség közvetett támadás esetén is érvénybe lép. Ezzel a ponttal összefügg, hogy Lengyelország közvetett támadásnak minősíti azt is, ha valamelyik szomszédját támadás érne és ezzel érdekei veszélyeztetve lennének.

3. Lengyelország kötelezi magát, hogy minden erejével Anglia segítségére siet, amennyiben

Angliát vállalt kötelezettségeiből kifolyólag támadás érne.

4. Mindkét szerződő fél kötelezi magát, hogy sem külön békét, sem külön fegyverszünetet nem köt.

A szövetségi szerződés időtartama 5 évre szól, amely azonban meghosszabbítható. A lengyel külügyminisztérium egyik magasrangú tisztviselője jelenleg Londonban tartózkodik, hogy részt vegyen a szerződés megbeszéléseiben.

Kodaczky danzigi lengyel főmegbízott pénteken reggel újabb megbeszélést folytatott Greiserrel, a szenátus elnökével. A megbeszélések tárgyat a lengyel-vámosok ügye képezte.

Nincs szükség tárgyalásokra . . .

A Völkischer Beobachter legutóbbi számában cikk jelent meg, amely határozott hangon bejelenti, hogy Danzig és a korridor kérdése teljesen megérett az azonnali megoldásra, mert minden elvesztegetett idő csak háborús konfliktus kialakulási lehetőségének kedvez. Nincsen szükség tárgyalásokra, mert a Times megírta, hogy Danzigot milyen feltételek mellett szerezheti vissza Németország. Nem lehet tovább tűrni a Lengyelországban lakó németek sanyargatását, — írja a lap. Másrészt bizonyos, hogy Anglia

és Franciaország minden ellenkező híresztelés dacára, még nem készült fel kellően a háborúra. A lengyelek állandóan provokálnak és állítolag már ki is nevezték azokat a személyeket, akik a lengyel hadseregnek Pelsőlsziléziába való bevonulásakor a polgármesteri tisztséget fogják betölteni az egyes városokban. A danzigi kérdés már nem hetek, hanem napok kérdése. Jól értesült politikai körökben úgy tudják, hogy Ribbentrop és Ciano erről folytattak most tárgyalást.

NEURALGIA
FEJFAJÁS
HÜLES ELLEN

ANTINEURALGIC

JANOL

Kapható gyógyszerárakban
és drogueriakban

Danzigon kívül a korridort is követeli Németország

A lengyel sajtó meglepte a hir, hogy Németország most már a korridor kérdését is szövé akarja tenni. A lapok arra következtetnek, hogy Németország visszaköveteli a volt német területeket. A félhivatalos Gazeta Polska azt állítja, hogy Lengyelország hajthatatlan elutasító magatartása következtében mértékadó berlini körök igyekeznek elhárítani a háboru elkerülhetetlenségét és az céljuk, hogy Lengyelországot a tárgyalások érdekében megpuhítsák.

DÜHÖNG A SAJTÓHÁBORÓ

A pénteki angol lapok a legnagyobb figyelmet szentelik a német sajtó újabb lengyelelles hadjáratának, amiből arra következtetnek, hogy bizonyos akciók készítenek elő. A Times ezzel kapcsolatban a következőket írja: A német lapok lengyelelles kirohanásai hasonlóak ahhoz a sajtóháborúhoz, amelyet annak idején Csehszlovákia ellen folytattak és aminek a csehszlovák köztársaság elfoglalása volt a következménye. A legkisebb incidenst, vagy kijelentést is felhasználja a német sajtó arra, hogy túlozva számoljon be arról.

Ugy az angol közvéleményben, mint a londoni diplomáciai körökben nagy feltűnést keltett, hogy Gort tábornok az angol vezérkar helyettes főnöke és az angol légiflotta főparancsnoka, résztvett azon az estében, amelyet Maiszki londoni szovjet nagykövet rendezett. Megállapítják, hogy az elmúlt két évtized alatt nem volt példa arra, hogy vezető szerepet betöltő katonai személyiség megjelenjen a szovjet nagykövetség által rendezett estében. Hivatalos helyen az utóbbi napokban elterjedt hírekl kapcsolatosan hangsúlyozzák, hogy Anglia csakis Lengyelország és a Szovjetunió társaságában hajlandó bármely megoldási lehetőségekről tárgyalni.

NINCS SZÜKSÉG A KÉT DEMOKRATA NAGYHATALOM ÚJABB SZAVATOSSÁGI NYILATKOZATÁRA

A Daily Telegraph a következőket írja: Semmi olyan nem történt a világpolitikában, amely szükségessé tenné, hogy Anglia és Franciaország megerősítést szavatossági nyilatkozatukat. A két nagyhatalom előkészületei elegendő ahhoz, hogy a vállalt szavatosságot nyomban alkalmazzák, erre azonban csak akkor kerül sor, ha a szavatolt államok létárdeke forog veszélyben a tengelyhatalmak részéről. Az előkészületek elég bizonyítékul szolgálnak arra, hogy a két nagyhatalom szavatossága automatikusan lép életbe, mihielyt a helyzet úgy kívánja.

Chamberlain miniszterelnök augusztus huszonkettedikén, kedden, visszatér Londonba. Megérkezése után Halifax lord külügyminiszterrel, Sir John Simon kincstári kancellárral és Samuel Hoare belügyminiszterrel tanácskozássra ül össze, hogy megvizsgálja az általános nemzetközi helyzetet. Ha a tanácskozással nem tudják befejezni kedden, úgy Chamberlain miniszterelnök továbbra is Londonban marad és csak azután tér vissza nyári üdülőhelyére. Úgy tudják, hogy a hónap végén a miniszterelnök látogatást tesz az angol uralkodónál.

FONTOS DIPLOMÁCIAI TÁRGYALÁSOK BERLINBEN

Francia diplomáciai körökben megerősítik azt a hírt, hogy Coulondre berlini francia nagykövet augusztus tizenötödikén megbeszélést folytatott Weiseckl német külügyi államtitkárral. Coulondre megbízást nem kapott tanácskozássra, csupán szabadságáról visszatérve, vette fel az érintkezést a német külügyminisztériummal. A két diplomata két órán át tárgyalt. Megvizsgálták az általános helyzetet, különös tekintettel a német-lengyel viszonyra.

Coulondre hangsúlyozta, hogy Franciaország határozottan kitart kötelezettségei mellett.

CSÖKKENTENI A FEGYVERKEZÉST

Az interparlamentáris konferencián Murry Sweiter angol ellentengernagy bírálta Hamilton Fish amerikai szenátor javaslatát a harminnapos politikai fegyverszünetre vonatkozólag, majd pedig felhívást intézett a világ népeire, hogy a béke érdekében és azt ajánlotta, hogy a fegyverkezést együttesen csökkentsék, mert ez az intézkedés módját nyújtja a nemzetközi konferencia összehívására. A jelenlévők egyhangúlag elfogadták a javaslatot és leszögezték, hogy szükség van újabb erőfeszítésekre, hogy az összes konfliktusok békés megoldása lehetővé váljék.

Wood angol légügyi miniszter:

Anglia népe mindenkor elég tesz ünnepélyesen vállalt kötelezettségének

Kingsley Wood angol légügyi miniszter a Formidable nevű új repülőgépanyahajó virzeboctatási ünnepségén beszédet mondott, amelyben többek között ezeket mondta:

— Ha az erőszakoskodás tovább tart, ébren kell örködnünk sorsunk felett. Nem hiszem, hogy valaki kételkedne erőnkben és szándékunkban. Nem óhajtok ellenségeskedést egyetlen néppel sem és azt hiszem, hogy jóindulatunk és viszonzást érdemlő szándékaink az egész világon ismeretesek. Azt hiszem, hogy az angol nép ugyanugy, mint a világ népeinek többsége békét akar, vannak azonban dolgok, amelyek még a békénél is többet jelentenek. Ezek életbevágóan fontos dolgok, amelyekről soha nem lehet lemondani. Nincs a sajtó szabadságunkat védjük, hanem a többi népek szabadságát is. Anglia népe mindenkor elég tesz ünnepélyesen vállalt kötelezettségének. Nem adódhat elő olyan

CIANO KIHALLGATÁSON FOGADT AZ ANGOL ÉS AMERIKAI NAGYKÖVET

Ciano gróf külügyminiszter kihallgatást fogadta a római angol és amerikai nagyköveteket. Francois Poncet, római francia nagykövet előreláthatóan pénteken, vagy szombaton felkeresi a külügyminisztert. Ezt a hírt isíti a párisi Jour című lap is és hozzáteszi: a római francia nagykövet Ciano gróffal eszmecsereje előtt megbeszélést folytatott angol nagykövettel. Híre jár annak, hogy francia nagykövet, aki Párisból való előtti kihallgatáson jelent meg Daladier terelnöktől és Bonnet külügyminiszterrel vitt magával Rómába és azt haladék nélkül fogja az illetékes tényezőkkel. Ez azonban egyelőre nem lehet ellenőrizni.

Mussolini miniszterelnök kihallgatást fogadta a piemonti herceget, aki beszámolt a cianak az olaszországi és líbiai körútján tapasztalatairól.

A VATIKÁN TEVEKENYSÉGE

A Vatikán béke kezdeményezéséről feltűnésben számol be a Times. A lap szerint Párisban a vatikáni lengyel nagykövet a napokban hosszúra nyúlóan folytatott Maglione bíboros állambíróval. Úgy tudják, hogy ez a tanácskozás rendkívül fontos. De a Vatikán diplomáciai tevékenységéről a legszigorúbb titoktartás jellemzi.

„NEM VAGYUNK 1938. SZEPTEMBERÉBEN”

Az angol lapok a béke veszélyeztetését fennforogni és a Daily Mail megállapítja, hogy Lengyelország életbevágó érdekei vannak a béke megőrzésében.

Danzig erőszakos bekapcsolása a hirodalomban jelent, hogy elvesztette minden alapvető és közeli stabilitás és bizalom tekintetében.

Szinte valamennyi francia lap biztatja a németeket, hogy ne mutasson engedékenységet a tárgyalások szemből.

— Nem vagyunk 1938 szeptemberében — a Petit Parisien.

eset, hogy visszariadjunk a provokációtól. Hiszen megbizunk erőnkben. Anglia hata van repülőflottánk, megvan a kellő számban, hogy akaratunknak érvényt szerezünk, és ehhez főleg hatalmas tengeri flottával rendelkezünk, amely Drake és Nelson hagyományait épült fel. Minden okunk megvan arra, hogy zunk a tengeri haderő teljesítményeire, a rülátással itelem meg a helyzetet, ugy bennem olyan ember, aki nem veszítette el a bevett hitét. A háboru nem elkerülhetetlenem adtam fel a reményt, hogy az ember egy jobb és szebb jövő felé halad.

Baldwin volt miniszterelnök tegnap az amerikai rádióban beszédet mondott, amelyben mutatott Anglia hatalmas erejére és gazdagságára. A demokráciáért nemcsak élni kell, hanem meghalni is — mondotta Baldwin.

Franciaország átengedi Romániának a Bucuresti—Páris légi járatot

Istanbulból Londonba Bucurestin keresztül egy nap alatt lehet repülni

Párisból jelentik: A francia fővárosban arról tárgyalnak, hogy a Páris—Bucuresti közötti légi járatot a románok veszik át. A tanácskozások kedvező mederben folynak. A román döntéshozók a legszívesebben fogadták a francia légi hatóságok. Azért bir nagy fontossággal ez a megbeszélés, mert különösen ma, a román-francia légi összeköttetés nagy jelentőségű. Légi úton a két főváros között hét óra zsgorodik az út, tehát aki reggel indul a román fővárosból, ugyanaznap még Párisban lehet, ami nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a francia-román barátság méginkább kifejlődjék.

Kereskedelmi szempontból is igen nagy jelentőséggel bírnak ezek a megbeszélések, amennyiben a francia légi társaságnak már eddig is ez volt

az egyik leghosszabb járata és az Air France most lemond róla, de ezzel szemben kéri a rest, hogy engedje át nekik a Bucuresti—Istanbul közötti légi járatot. Amennyiben a légi tanácskozás eredménnyel végződik,

Istanbul és London között — Bucuresti keresztül — egy nap alatt tehetik meg utasok az utat.

A román légi társaság viszont a marseille-i járatot kérte a maga számára, hogy ezáltal vetlen összeköttetést nyerjen a Fekete-terről Constantán át a Földközi-tengerig, Marseilleig, ahonnan a tengerentúli járatok repülőgépekkel indulnak. A Páris—Bucuresti vonalon már benn az évből megkezdendé a forgalom lebontását a Lares.

Rebreanuról és Móricz Zsigmondról beszélt Välenii de Munteban Pálffi Endre, az enyedi Bethlen kollegium tanára

Érdekes párhuzam a két kiváló író közös szellemi irányáról

A Iorga professzor Välenii de Munte-i szaggyetemén Pálffy Endre, a nagyenyedi Bethlen-kollegium tanára tartott előadást, melynek keretében

Rebreanu Livius és Móricz Zsigmond alkotásai között vont párhuzamot.

Néai dr. Bitay Árpád halála óta az előadó már rendszeresen jelenik meg a román értelmiség színeiben előtti tesz bizonyosságot arról, hogy az erdélyi magyar kisebbség fiataljai a tudományos munkából is ki akarják venni részüket.

Az előadó elsősorban hálás köszönetét fejezte ki Iorga professzornak a megtisztelő meghívásért, mellyel őt az egyetem állandó előadói sorába emelte, kívánva, hogy

ez is egy lépés legyen azon az úton, mely a két egymásra utalt nép közeledését szolgálja.

Ennek az előadásnak — mondotta az előadó — alkalmosságát az kölcsönöz, hogy Rebreanu ez évben beválasztották az akadémia tagakörébe, másrészt pedig az is, hogy Móricz Zsigmond népszerűsége, becsületes demofil írói tevékenysége, mely felelősségvállalás és egyben kiváltság, ma aktuálisabb kell, hogy legyen, mint valaha.

Ha összehasonlítjuk a két író — fejtegette Pálffy Endre —, lehetetlen nem felfedeznünk hasonlatosságokat közöttük. Eminescu Mihályt Madách Imrét az előadó mult nyári értekezésében a borulását, az emberi erőfeszítések céljainak kiábrándult dalnokaként ismertük

Rebreanu és Móricz hisznek az emberi erő kifejtés diadalában

mintként Zamfirescu, a román regényirodalom egyik nagy művésze, ők is vállalják, hogy a hitel és szeretettel végzett munka az egyén s a közösség boldogulását egyaránt szolgálják. De van valami, ami az egyént alkotóerőinek kifejtésében megakadályozhatja, reá sorvasztó teherrel mehezdedhetik s ez mindkét írónál majdnem egyforma körülmények, a regényhősök szinte pontos lelki berendezettsége mellett jelentkezik: a környezet. Megfelelő környezetben Ion vagy Turi Dani kitartása, munkaeurje, intellektuális képességei a közösség hasznára s önmaga emelkedésére szolgálhatnak, így azonban mindez nélkül, perzselő szenvedélyben robban ki a föld szaszony iránt, Rebreanunál nagyobb időközben, Móricznál gyakrabban váltogatja egyenest e két szenvedély, anélkül, hogy sodró erejéből azalatt a másik bármint is veszítene.

Rendkívül érdekes és újszerű volt az előadónak az a megállapítása, hogy Rebreanu és Móricz hősei ugyanabban a környező világban élnek s buknak el (Iont a Florica ura ásóval sújtja meg, Turi Dani pedig ő maga lesz gyilkos környezetköztes a laacsony vágyak következményeként), mint a Bratescu-Voinesti elbeszélések főszereplői: jobbrahivatott, nagy erények létezésére összeütközésbe kerülnek a környezettel s buknak el az idezi elő. De míg Móricz Zsigmond Turi Danija hatalmas, erőteljes, dúzáló egyéniség, ki a belőle gazdagon buzó energiát nem tudja méltóképpen felhasználni abban a szűk korlátok közé szorított társadalomban, mely őt is éppen annyira béklyóba szorítja, mint Iont a Pripas falu élete, addig Bratescu-Voinesti hőseinek főlénye nem ilyen intellektuális, hanem inkább erkölcsi természetű. Kik az két körülvevő és erkölcsös gondolkodást nélkülöző társadalomban harc nélkül, mint szenvedő lények hullnak el. Ezt a passzív magatartást mintegy példázni akarja a hősök végzete is: a Bratescu-Voinesti elbeszéléseinek főszereplői megőrülnek, vagy más formában, de ellenállás nélkül esnek el az életküzdőben, míg Móricz Zsigmondnál Turi Dani gyilkosságát követ el s Rebreanu Ionját nyugtalan, szenvedélyhajtotta élet után sújtja halálra a George ásója.

S az egész cselekmény, úgy Rebreanunál, mint Móricz Zsigmondnál, az olvasót annyira hatalmába ejti s oly lenyűgözve tartja, hogy az megszűnik pusztán könyv, holt betű lenni, hanem

az olvasónak élményévé, magánügyévé válik a cselekmény, a szereplők s azok tragikus vége egyaránt. Ennek oka talán az is, hogy a Ionban megrajzolt tanító-család a Rebreanu-család.

De a legfontosabb érdeme mindkét regényírónak az, hogy

a paraszti élet s a falusi ember szemléletét az igazságnak megfelelő módon változtatják meg az irodalomban.

Rebreanu megjelenéséig a bojár származású román regényírók csak a távolságból látott operett-parasztot, a vasárnapi köntösben erényben gazdagon pihenő kirakatfalusit ábrázolták. Ilyenek, hogy másokat ne is említsünk, a Zamfirescu parasztjai (Toader, Micu), kik a jószág, becsületesség mintaképei s kik nemcsak önmagukért, hanem az egész falusi földművesosztályért beszélnek. Rebreanu azonban már tüzeseiben ismeri a falut: meglátja a paraszt erényei mellett annak hibáit is (kapzsiság, földéhség, féltelen nemíósztón) s feltárja a falu keresztmetszetét, amely nem egységes, hanem osztályokra tagolódott. Ugyanez a hatalmas érdeme van Móricznak is, ki Turi Danijával s annak környezetével a falu való életét mutatta meg elfogulatlanul, ideálizálás nélkül.

A kiskarai paraszt — éppen úgy, mint a pripasi — nyomorult, szegény körülmények között éli a maga életét s abban a tényben, hogy Rebreanu és Móricz egyaránt úgy mutatják be a regényeikben szereplő parasztokat, mint akiknek más falusiakkal s főként városbeliekkel, peters ügyeket kivéve, kapcsolatuk nincs, többet kell látnunk, mint egyszerű véletlent; ez a két

EXTREM EXPORT MARHAHUS

kapható máttól kezdve:

Gyárvárosban: Olariu Petre, Barnuti-u. 41.
Belvárosban: Maringer Miklós, Lonovics-u. püspöki palota

Józsefvárosban: Németh György, Bulevardul Carol 16.

Ára kilogramonként 32.— lei

demofil írónál a falu magárahagyottságát jellemzi.

Majd a jellemzésekre térve, Pálffy Endre feltárta a Ion és Sárarany cselekményének rokonságát (szellérfiuk ravaszsgal házasodnak össze nagygazda leányokkal, kiknek élete szerencsétlen lesz intelligencia, nevelés különbözősége folytán, Ion és Turi Dani egyforma tragikus végzetet egy idegen asszony okozza, háttérben a féltékeny szeretővel), a személyek lelkiarcának hasonlóságát (érzéki, szegénysorból felkerült, magasabb intelligenciájú, környezetgyűlölte férfiak, önféjű, tettüket megbánó, mártíreléte folytató asszonyok), a környezet hasonlóságával. Ennek a rokonságnak oka abban az őszinteségben rejlik, amellyel

Rebreanu és Móricz feltárik a falusi ember életének árnyoldalait is, továbbá a falusi élet főkélete ismerésében.

Elmondhatjuk, hogy a román paraszt s falu igazi arcát eddig senki sem mutatta meg hiánytalanabban, mint Rebreanu s ugyanez áll Móriczra is. A harmadik ok pedig az előadó szerint

a két nép életmódjának, kiválóbb típusainak, természeti környezetének hasonlóságában rejlik.

S ha ez így van, kötelelességünk a két nagy író szemüvegén keresztül nézve a jelenségeket, mellettünk élő szomszédainkkal, tisztelve azok jó tulajdonságait s elnézve hibáikat,

együttérzéssel dolgozni az emberiség s önmagunk boldogulására.

A két író nyelvezetének méltatásánál az előadó többek közt azt fejtegette, hogy úgy Rebreanunál, mint Móricznál észrevehető valami Zolai hatás, mert az elbeszélő forma álcázott lírát takar. Vonatkozik ez a megállapítás különösen a mezei munka művészi leírására s az apró sorstragédiák jellemzésére. A mindvégig rokonszenvvel hallgatott előadás a jelenlevők tapsai között ért véget.

„Carol király országa az európai helyzet kulcsa“

Két angol újság feltűnésteltető cikke Románia politikájáról és fejlődéséről

A Cavalcade című angol folyóirat legutóbbi száma két oldalas, több fényképpel ellátott, alapos bizonyítékokkal felszerelt cikket közöl a napirenden lévő romániai kérdésekről. A cikk főcíme: „Miért támogatja Nagy-Britannia Romániát?“, alcíme pedig: „Carol király országa az európai helyzet kulcsa“. A cikk írója bevezetőjében megemlíti, hogy Románia egyike azon országoknak, amelynek függetlenségét Anglia garantálta. Ez az ország — írja a cikk — a jövőben igen sűrűn fog szerepelni a világápolok első oldalán. A továbbiakban a cikk írója beszámol a jelenlegi politikai helyzetéről, kiemeli azokat az erőfeszítéseket, amelyeket Öfelsége, II. Carol király és Calinescu Armand miniszterelnök katonai, társadalmi, művelődési, gazdasági és kül-

nösen a falusi lakosság érdekében elkövet. Az elért eredmények a külföldnek kitűnő válaszul szolgálnak.

A lap lekölzi Öfelsége, II. Carol király és Mihai nagyvajda fényképét, valamint a főváros egyes részleteiről felvett fényképeket, többek között azt a jelenetet, amikor a főváros népe az alkotmány megszavazására várakozik. Térképet is közöl a lap, amely Nagy-Britanniának kelet- és délkelet-európai politikai befolyását illusztrálja.

Egy másik folyóirat, a Great Britain and the East ugyancsak hosszú cikkeket közöl az országról, amelyben elismerőleg ír azokról az általános előrehaladásról és fejlődéséről, amelyen Románia átment.

Rendelet az autó, kocs, kerékpár és gyógyszerek rekvirálásáról

Bucurestiből jelentik: A hivatalos lap tegnapi száma közli a nemzetvédelmi minisztérium rendeletét, amely a rekvirálásokról vonatkozik. Rekvirálhatók az állatok és állati vontatású kocsik, lószerszámok, ke-

rékpárok a vonatkozó törvény 70—90 szakaszai alapján, kőszerek, gyógyszerek, szegeszdrót, autók stb. Az összeírást szeptember 1-től 30-ig és október 20-tól november 20-ig végzik

Ha reuma, skrofula, köszvény, pajzsmirigy és női betegségekben stb. szenved, úgy csináljon egy MELEG ISZAPKURÁT

5.900 — 7.000 leies

nagyon mérsékelt áron és teljesen kigyógyul. Felvilágosítások és mérsékeltárú füzetek kaphatók minden utazási irodában és a képviselőnél: **TURISMUL MONDIAL**, Bucuresti, Calea Victoriei 60. — Telefon 5—35—07 és a fűrdőhelyen

GRAND HOTEL MOVILA BAILOR, valamint a **VILA MODERNA** igazgatóságánál. Tel.: 1. Fekete-tenger.

CARMEN-SYLVA 50 százalékos vasúti kedvezmény

Repülőgépen a forrongó Európa fölött

Kánikulából a hideg Franciaországba — Amikor a gép viharba kerül — az újságíró jegyzetfüzetében csak elmosódott sorok láthatók

II. Budapest—Páris

Páris, augusztus hó. Bucurestiben 58 fokot mutattak a hőmérők, amikor a nagy Douglas-gépre felültem Budapest felé. Budapesten trópusi hőséget közeli 37 fok meleg volt. A platinaszőke hajú, elegáns párisi hölgy, nappal kislíával, éjszaka pedig a hűsleges utitársul szegődött bucurestii úrral tekintette meg Budapest „nevezetességeit”. De azért reggel tíz óra után az Air France „Flèche d'Orient” gépének indulása előtt jelent meg a budaörsi repülőterén.

5. MÜNCHEN.

A „Keleti Nyíl” a 17 személyes francia légi-expressz nevéhez méltóan, az íjból kiröpített nyíl sebességével, vagy még annális gyorsabban, 300 kilométerrel óránként süvit nyugati irányba, repülőutamat ötdik állomása felé. A baloldali ablakokról, amelyeken keresztül induláskor erősen tüzött a nap, már lekerülnek a függönyök, hiszen mire Komáromnál elérjük a Duna lent kigyózó ezüstszalagát, már 2500 métert mutat a magasságmérő és kálimesen hús a levegő a repülőgép belsejében. Lent a mélyben most tünik el a repülőgép ezüst szárnya alatt a komáromi hid. Az alig „fél centiméternyi” széles Dunán apró fekete pontoknak látszanak csak a hatalmas uszályok, de alig érünk rá szétnézni, már leválik a nagy ezüstszalagról egy kis pántlika, a „Donaukanal” s elvész a házrengeteg között: Bées fölött vagyunk. Az asperni repülőter gyepe fölött gögöcsök tovalebbene haladunk tovább a felhők között München felé.

A Flèche d'Orient-on is működik légi steward, aki München előtt kömvi dinert szolgál fel a repülőutasoknak. A lehajtható kis asztalkára apró fehér kendő kerül, az asztalka kis kerek nyílásába poharat is illeszt a steward és Németország fölött, Wien és München között, 2500 méter magasságban hors d'oeuvres-t, meleg sonkát, hideg jéresültet, hideg rizst, csokoládétortát, sajtot kapunk és a fehérszenceres, aranycombos, udvarias steward francia pezsgőt tölt a poharakba. (Hogy el ne felejtsem: Páris előtt benyújtotta a számlát. A kétezeröt száz méter magas elfogyasztott diner-ért 40 francia frankot kellett fizetnem).

Egy óraker feltűnnek München külvárosi házainak jellegzetes sötétvörös tetői és 1 óra 05 perckor simán landolunk a bucurestii—budapesti hőség után felüldülve, felkőz időben a müncheni repülőterén. A légi kikötő árbcóán a horogkeresztes zászló mellett ott fujja a szél a francia légitörzsi vállalat lobogóját is és a német repülőterit tisztviselő, a határrendőr s az S. A.-katoná feszes vigyázz-állásban német üdvözléssel köszönti a francia polgári repülőgépet. Az ebéd utáni feketét ott isszuk meg a repülőter gyepe felállított asztalok mellett és a német pincér egyforma szivesen fogadja el a leit, a pengét, a márkát avagy a francia frankot.

Percekkel később horogkeresztes pecsétet kerülnek be az utlevelekre és máris repülünk tovább.

6. STRASSBURG

Aki közülünk ájuldozott a bucurestii hőségben és zokonvete a budapesti meleget, az most némán hallgat, miközben az egyre erősödő szélben kissé túl lendületes landolás után egy csoportban állunk a strassburgi repülőter betonján. A néhány órával ezelőtt még fejünk felett tűző napnak se hire se hamva — ólmos szürke felhők lógnak fejünk felett és mind szaporább csöppekben elkezd esni az eső. En hirtelen megbánom, hogy ernyőmet utolsó pillanatban mégis otthonhagytam, egyetlen fejedőül pedig vadonatúj Girardi-kalapot hoztam magammal — dehát úgy gondolom, elvégre Chevalier városa felé igyekszem. Mindannyian vékony nyári ruhában — a kabátok és köpenyek a repülőgép mélyén, nyugvó kofferekben rejtőznek — dideregve húzódunk a viharra kerekedő szélben, zuhogó záporban az „Auvergne” tekintélyes ezüst szárnya alá. Az eső mind jobban zuhog és azt hiszem, nem csalódom, mikor úgy látom, hogy a repülőter-állomás épületének ablakából két csinos francia kislány kinevett „Chevalier-kalapot” miatt.

Már elmúlt az indulás ideje, de még nem jelzik a beszállást. Megkérdezem hát a mellettünk álló stewardot:

— Talán a vihar miatt nem indulunk?

— Ugyan, monsieur, mit számít ez a kis vihar nekünk, — és mosolyogva a mellettünk álló gépre mutat, — de nagyon zuhog az eső és a kapitány úr, aki az írcdába ment, biztosan nem akar megázni, amíg ideszalad a géphez... Nem baj, majd behozuk... De nem hoztuk be.

A bucurestii ur megint a „für Luftkränke” feliratú zacskóhoz kénytelen nyulni és a kis francia

fiuska sem nevet, mert Strassburg után cifra viharba kerülünk.

— Az óceáni hidegebb légáramlat be fog törni Közép-Európába — írták ekkor a meteorológusok. Mi Strassburg és Páris között 2000 méter magasságban már éreztük a betörést...

7. PÁRIS

A vadul zuhogó eső előlről, hátulról, alul-fölül, oldalt csapkodja a dübörgő repülőgépet, amely

körhintaként pereg néha a levegőben, a jég dig gépfegyverként kopog a fénylő szárnyak lótanak megpróbál a vihar fölé kerülni, de 35 ter fölött lemond róla és ismét lejjebb szállunk ról a pillanatokról jegyzetfüzetemben igen nosdott vonások maradnak csak vissza, annyit r denesetre megállapíthattam, hogy a modern utas repülőgép teljes biztonságga állja ki a leg dábi vihar tombolását is.

Páris előtt félóránnyira a távolban felvill eg keskeny világoskék csik az égen, mind n robbanó szél, a felhők között a repülőgép ad

A magasságnéró egyre süllyed, 2000, 1500 majd 1000 métert mutat. Nyugat felé lent fe a Szajna és Páris házrengetege. Alattunk r fénylik ezüstös kupolájával a hatalmas állon let, — a francia főváros repülőtere: Le Bour

Loránt László

A vándorló erdő

— A tannenbergi csatásik óriási emlékműve —

Augusztus 27-én lesz huszöt esztendeje a híres tannenbergi csatának, amelyben Hindenburg tábornok legyőzte az orosz hadsereget. A csatater helyén most ott emelkedik a híres emlékmű, amely a győztes hadvezér mauzóleuma. A német nemzet augusztus 27-én a negyedszázados évforduló alkalmával óriási ünnepeket rendez a tannenbergi harcok színhelyén.

Az emlékmű környéke az utóbbi év alatt teljesen megváltozott az ott eszközölt átalakítások révén. Az emlékmű körül 638.000 négyzetméternyi terület van. Ebből 404.000 négyzetmétert befűvesítettek, 157.000 négyzetmétert pedig beerdősítettek. A területen keresztülhaladó kocsutak 24.000, a gyalogosvénnyek 18.000 négyzetmétert foglalnak el. 17.000 négyzetméteren épületek emelkednek, 15.000 négyzetméter a vízfelület.

A területrendezés legnehezebb feladata volt 1800 darab teljesen kifejelett nagy fának az átül-

tetése. Ezeket a fákat az elmúlt tél folyamán kerek körül megfagyott földgumókkal száll el eredeti helyükről és ültették be a számkura ázott gödrökbe. Az átültetés teljes mértékben rült. A nagy területen van ezenkívül 20.000 különböző bokor és cserje, 100.000 növény 50.000 különféle virágzó növény. Egyes helyeken szesen 1300 méter hosszúságú terméskőfalakat tek, amelyekhez 2000 köbméter követ használt. A réten keresztül vezet felvonulási hid az müig 4500 négyzetméternyi betónlappal van

Az átalakítás immár teljesen elkészül végzett munka valóban nagyszerű. Augusztus ezen a helyen beláthatatlan tömeg fog hullá hogy áldozzék Hindenburg és a háboruban két millió német katoná emlékének. Bizonyos hogy az őszi hónapok alatt rengeteg ember f re a helyre zarándokolni.

Virágágyakat létesítenek, új utakat építenek átrendezik a forgalmat a főbb utvonalakon

A józsefvárosi Berthelot-ut már új pompájában ragyog. A közepén színes virágágyak gyönyörködtetik a szemet, két oldalt húzódik a villamos pályával a két új kocsit, a két járda szélesítése most van folyamatban. Megindult a Küttl-ter rendezése is, ahol szintén virágágyak készülnek és megépítik a tervezett szőlőkutat is márványból.

Az utrendezéssel kapcsolatosan új rendet teremtenek a Küttl-teren a villamosközlekedés terén. Egyelőre próbaképen felállítanak ott egy huszonnégy méter hosszú járdaszíveget. Valószínű, hogy a kisodai villamos megállóját a román templom harangtornya elé, a rendes villamosvonal megállóját pedig a Küttl-ter és a Carol-ut sarkára helyezik át. A téren ezentul csak merőlegesen lehet a gyalogosoknak áthaladni, nem pedig rézsut.

A volt Bonnáz és Bratianu-uccákat a város Bratianu-uccának keresztelt át és ennek az átrendezése is megindult már. A józsefvárosi római

katolikus templomtól egészen a pályaudvar közepén is virágágyak lesznek és jobbról-középre kocsutakat csinálnak. Egyuttal pedig megkezdik a Horgony-palota előtti új hid építését. A palota hidat elzárják a kocsiforgalom elől és a szépső rész deszkáit kiszedik. A hidon a napoktól kezdve csak gyalogosok és villamos közlekedhetnek. Az új hid szélesebb lesz a jelenleginél és pilléreinek megépítése hamarosan megkezdődik. A régi hid lebontására csak akkor kerül sor, ha az új hid építésének előhaladása a szükségesé teszi.

Az Erzsébetvárosban a városi mérnök a vágóhídi villamos mentén levő gödröket és csarákat földdel és salakkal betölti és az egész területet egyengeti. Megkezdődik a Gyárveban a Titu Mairescu-ucca aszfaltozása és el elkészültéig a kocsiforgalmat a szomszédos utcákba terelik. Ugyancsak a közeli hetekben faltonni fogják az erzsébetvárosi Coroana cút is.

Özvegyek

sziget

19. augusztus 20.

Litogatás az olasz költő- fejedelem birodalmában

1.

Gardoneben megnéztem d'Annunzio híres akkllyét, a „Vittoriale“-t. Reggel félkilenckor érte oda, az örök még cihelődtek. A ház és a kert most muzeum, kilencor nyitják, mint egy divat.

A kapunyitásra várakozva, leültem a költő akkllyével szemközt egy kávémerés tornácára. Tajdonos készségesen adott elő d'Annunzio-olig, ismerte a költőt. Magányos ember volt sokat sétált, de nem állt szóba senkivel. Legbánször esőben sétált. Néhányszor Mussolini meglátogatta; a költő ilyenkor a kertben ült az ágyúkból üdvözléseket adott le a tiszteletére. Nagy tisztelettel beszélt a római kávé a „principessa“-ról, a költő feleséről. „Józan asszony — mondta hódolat-
lul. — „D'Annunziának nagy szüksége volt rá“

A nagy költők a halál pillanatában különös állagot vesznek át. Második életük, az igazabb, nem alakult ki: a költő és műve ég és föld között lebeg. D'Annunzio, a jelek szerint aggódott és gondosan készült a halhatatlanságra. A költő alapozta meg ilyen gondosan az utó-országára műve és személyisége varázslatát, mint az a különös ember, a hősnak és a szellemnek, az agyafurak és az önkívületében is kitanultnak rejtélyes emberi keverék. A lakóház színpadias, olyan, mint egy díszdíszlet. Európa egyik legszebb pontján áll, magasan a Garda-tó felett, szemközt az alpi heggyel. Az éghajlat szelid itt, mint a tenger, a távoli délvídeken. Olajfaerdő vezet a tóhoz. Kapukon és kerítéseken át vezet az utó-ország bejáratához, melynek kapuja fölött a nyelvtudással ragyog a parancs: „Silentium! clausura!“

A ház most muzeum, nemzeti zarándokhely. Ott abban, most rendezik azzá: a hegytetőn épül a mauzóleum, mely magába fogadja a költő földi maradványait. Kilencor nyitják a kapukat. Akkor már érkeztek a lakók is, csendes és egyszerű olasz család. Egy szék egyenruhába öltöztetett vezető — régebbi költő gépkocsijának vezetője volt — elindult a kertben át. A lakóházba még tilos lépés, a költő szobáit egyelőre nem mutogatják. A bejárat mögött, a kertfal egyik mélyedésében pihen hevenyészett, időleges sírhely d'Annunzio. Megállunk, levett kalappal tisztelgünk a sírhely előtt, melyet az Olasz Királyi Akadémia koszorúja ékesít.

2.

Milyen a kert, a lakóház? ... Valószínűtlen. Mindenféle győzmi tróféák hevernek: zászlók, egy dalmát kikötőből, ahová a hadi bevonult egyszerű csapatok élén. Régi római kőszarok, melyek a fumei bajtársak tetemeit mutatják. Itt-ott, a sétatuk mentén, egy ágyú: a római állásban, letakarva ponyvával, láthatatlan emberek ellen irányítva az ágyú csövét. Aztán csatahajó, a híres csatahajó, a „Puglia“, d'Annunzio csatahajója, melyet elhozott ide, a kertbe, a tisztes csatahajót: itt aztán kétféle választották a páncélos törzset, a gépház és a fedélzet, a páncélnoki hid megmaradt eredeti állapotukban, a hozzáépítették márványból és kőből a jó hátsó fedélzetét. Fölmevünk a parancsnoki hidra, lenézünk a tóra, fel a heggyekre. A vezető halkan mondja: „Itt szeretett álldogálni“.

A hajó belseje most muzeum: már a költő rendezte így. A páncélfalon a repülőgép légerszárnyakkal, mellyel a költő a háborúban elrepült. Bőcs előtt, egy másik repülőgép bőrléle, mellyel a költő elrepült Fiume fölé, fegyverek, lövedékek. A hír és dicsőség zalogai között, meglepően egyszerűen, a páncélos hajó belsejében, a milói Vénusz egy életnagyságú másolata, aranyozott ípszből, vörös bársony emelvényen. Ez miért van itt? ... — kérdezem a vezetőt. De nem tud elelni. „A parancsnok“ — mondja — így karta“.

Mindehhez szokni kell: a levegő erős itt, az utas bámészkodik, szédül. Egy fészkerben a rozant gépkocsi, mellyel a költő bevonult Fiumába. Mögötte d'Annunzio életnagyságú arcképe. Mint parancsnok, a szelviharban. Mindezt ő rendezte így, nagyszabásúan és gondosan. Aki nem szereti a rendezést, megemlítheti, hogy hősök általában az utókorra bizzák egyéniségük és hősiességük bizonyítékainak összegyűjtését és csoportosítását. D'Annunzio volt olyan őszinte és portosítást. De Annunzio volt olyan őszinte és bátor, hogy ne bizzék az utókorban; mindent elrendezett a halhatatlanság számára, gondos, szakértő és óvatossággal. Mindezt együtt: az ágyú és csatahajó, a milói Vénusz és az öreg autó, az önkéntesek tetemei és a Parancsnok

egy szolgálati zubbonya, a győzmi tróféák és a kapu, melynek felirata csendet és békét kér a költő számára, mindez együtt csakugyan a világ egyik legkülönösebb zarándokhelye, a halhatatlanság gyermeke és szorongóan egyszerű vágyának, a hősiességnek és megfontolt különösnek oly rendkívüli zsisbására, amilyen csak egy van a világon.

3.

Költő még nem lakott így soha, gondolom kissé zavartan, az ágyú, a csatahajó és a clausura között. Költők a legritkább esetben gondoskodnak így az utókorról, ilyen óvatosan és körültekintően. Költők általában ritkán tartanak lakóházuk kertjében ágyút és csatahajót. Dante nem így élt, Villon sem. Petőfi, aki huszonhat éves korában táblalőr, őrnagy, a nemzet bálványja és Petőfi volt, elment meghalni a hazáért a segesvári csatára, s tökéletes gondatlanságban bízta a nemzetre, hogy gyűjtse össze később valamikor csodálatos élete és halála emléktárgyait. És mégis: kicsinyes és szűkeblű ember az, aki nem érzi meg a házból és kertben a gicsnek és a nagyszerűnek csodálatos vegyülését, a hősiesség és a ripacszerűnek rendkívüli találkozását. Ez az ember csakugyan szembenézett a halál minden válfajával Itáliáért. Számára verset írni Olaszország nagyságá-

ról, vagy elrepülni az ellenséges főváros fölött, ugyanaz a szolgáló volt, ugyanaz a cselekedet. Ez az ember olasz volt, a szó legjobb értelmében, hősiesség, nagyszerű, önfeledő, pazarló, ajándékozó. Ugyanakkor ripacs volt a szó csaknem megható, gyermekek értelmében: minden babérlevelet, amely élete után hullott, gondosan felszedett és üveg alá helyeztet, mert nem bízott az emberi halában. Ugy értett a szavakhoz, az olasz nyelvhez, a szenvedélyhez, a butorokhoz, az olasz virágokhoz és műkincsekhez, a jelzőkhöz és az indulatszavakhoz, mint senki más. Ugyanakkor egész életével, annak minden cselekedetével tulajdon nagyságának vásári kiáltója is volt. Ő volt a költő, aki örökké vándorlón van, a munkaasztal, a „clausura“ és a csatatér között.

Kétféle költő van, gondoltam bucsura, s mentem ki a kertből, az ágyú között. Az egyik ül egy szobában és álmodik, ir és kételkedik, ir és csodálkozik, hisz valamiben és álmodik. A másik önkívületben siet elfoglalni városokat és jelzőket, ir tintával és vérrrel, tollal és karddal. Ez a fajta ritkább, melyik ad többet az emberiségnek? ... Az olaszok megértették d'Annunziót a hősiesség és gyermekest, szívükre zárták, s mindent megbocsátottak neki, mert gics és vakmerőség, önfeledő és pazarlós mógött volt benne valami hamisítatlan: az hogy olasz volt. Nem szabad kicsinyesnek lenni: a szent és az egyéniséget csak saját mértékével szabad mérni. Az egyiknek, csak töltőtől kell az iráshoz, a másiknak ágyú és csatahajó. Ez a költő, karddal és tollal, megértett valamit nemzete lelkéről, megpendített egy hűrt, megütött egy hangot. Sokkal többet nem is tehet költő. M.

A Magyar Népközösség fontos közleménye

Ismétlen felhívjuk az érdekeltek figyelmét arra, hogy saját jól felgott érdekükben mielőbb kérjék az állampolgársági névjegyzékbe való felvételüket. Törvényadta jogukat csak abban az esetben tudjuk érvényesíteni, ha a magyar társadalom is megmozdul és segítséget nyújt a hontalanoknak. Éppen ezért különösen a magyar falvak vezetői tartásuk kötelességüknek a felvilágosító munkát, nézzenek utána, kik azok a magyar emberek, akik nem szerepelnek az állampolgársági listában, s tudassák velük, hogy lehetőség adható jogos kérsük teljesítésére. Egyben felszólítunk minden jelentkezőt, hogy az esetleges visszautasításokat, vagy sérelmeket azonnal hozzák a Népközösség tagozati irodáinak tudomására. Megjegyezni kívánjuk, hogy a törvényt követő igazságügyi miniszteri rendelet a félreértesek egész sorozatára nyújt lehetőséget, s éppen ezért megtörténtek a szükséges lépések a kérdés végleges tisztázása érdekében.

A Népközösség vezetősége különös súlyt helyez arra, hogy az állampolgársági bizonyítványok hiányában beszüntetett nyugdíjfelvételüket a kormányzat mielőbb teljesítse. E célból már ezidig is számtalan esetben járt el az illetékes helyeken. Az új állampolgársági törvényre való hivatkozással, a mely lehetőséget biztosít az ily irányú jogkérségek megszüntetésére, — beadvánnyal fordult a kormányhoz, valamint a kolozsvári királyi helytartósághoz, hogy addig is, míg a honosítási eljárás befejezés nyer, folyósítsák a nyugdíjakat. Kérését az alábbi 106988 számú 1936. nov. 26-án kelt igazságügyi miniszteri rendeletre alapozza:

„4501/939 sz. beadványára van szerencsém közölni, hogy a csatolt területek az állampolgársági listából kimaradt olyan egyének, akik a nyugdíjintézet tagjai voltak, továbbra is folyósítani lehet a nyugdíjakat, amennyiben kimaradásukat, valamint törvényes jogait az illetékes közigazgatási hatóságok részéről igazolni tudják. Magától értetődő, hogy ez a bizonyítvány semmi egyéb jogot nem szolgáltat, mint a nyugdíj kifizetésére. Djuvara s. k. miniszter, Dumitrescu s. k. igazgató.“

Az ügyvel kapcsolatban azóta nem jelent meg más rendelkezés. A kérdés kedvező elintézése tehát most kizárólag a kormány magatartásán múlik.

Gyárfás Elemér dr. szenátor és Bartha Ignác dr. országgyűlési képviselő eljártak a pénzügyminisztériumnál az illeték egyenértékű adó ügyében. A közbelépés eredményeképpen a pénzügyminisztérium 214.884 sz. alatt rendeletet bocsátott ki, amely szerint: A püspökségre, plébániákra, egyházközösségekre, valamint fenntartóságok alatt levő intézményekre kivetett illeték egyenértékű, csakis a fellebbezési bizottság által hozott jogerős határozat alapján hajtható be.

Az egyik napilap augusztus 17-ik száma aradi kezdetével a következő értesítéseket közölte. „A temesvári postaigazgatóságtól Aradra érkezett értesítés szerint a jövőben a belföldi leveleken mellőzni kell a nem-mán nyelvű címzéseket és megszólítóso-

kat. (Tekintetes, nagyságos, méltóságos úrnak stb.), illetve az esetben két leles pótlilleték fizetendő, mert máskülönben a leveleket nem kézbesítik.“ A fenti hivatással kapcsolatban a Népközösség kérdést intézett a kolozsvári postahivatal főnökéhez, (Dirigin-tele Antonescu), aki a következő felvilágosítást nyújtotta:

„A „Buletinul P. T.“ 22. számában a reklámokra vonatkozó rendelet többek között ezeket tartalmazza: „Hasonlóképpen reklámnak tekintetnek és mint ilyenek kezelendők az idegen nyelven írott feladói címek, mivel az alantasabb és kezező személyzet nem ismeri ezeket a nyelveket, tehát nincs lehetősége arra, hogy felül is vizsgálja az irattakat.“

Antonescu postafőnök szerint ez csak a foglalkozást megjelölő szavakra (üggyvéd, stb.) vonatkozik és nem a címben használatos olyan megbízhatóság kifejezésekre, mint pl. „nagyságos“, „méltóságos“ stb. Ennek következtében csak a foglalkozást megjelölő szavak esnek a két leles reklám-taxa alá. Világosan látható tehát, hogy a postai reklám-k téves értelmezéséről van szó, ami sok félreértésre adhat alkalmat. Éppen ezért a Népközösség a posta vezérigazgatóságához fordult, hogy haladéktalanul tisztázza az ügyet, s utasítsa alantas közegeit, a reklám-ellenőrzésére és nem pedig az anyanyelvünk természetesen és jogos használatának pótdíjjal való sújtására.

CORSO mozi

Az idei év legszebb filmje!

Nyugat leánya

melynek főszerepeit a szerelem és muzsika
fejedelemei játsszák

Jeanette Macdonald

és

Nelson Eddy

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Furcsa irodalompartolás

Páriját ritkító irodalmi tolvajlásról olvasok: elloptak „egy tételben” kétszáz verset. Hogy vannak tömeggyilkosok, itt egy tömegplagizátor a tettes. Kétszáz verset el tulajdonítani? Ejha, ez túlzás. Petőfi-utánczók, az Ady-követők csúszteljesítményein. Pedig egy kis remiszenczióért azok se mentek a szomszédok! Furcsa dolog. Petőfi és Ady az irodalmi tolvajok tevékenysége folytán semmi sem lettek szegényebbek. Ennek a tömegplagizációnak szerencsétlen áldozata pedig a rendőrségre szalad és följelentést tesz, elpanaszolván, hogy milyen rettenetű csapás érte. Ellopták kétszáz versét! El, még pedig szöröstitül-böröstitül, rímestül-ritmussal, különösen stilbelbecseltül. Nem valami finom, vitatható, alig kiemelezhető utánérzésről, afféle szellemi átvételről, vagy mondjuk: tolakodó epigonográfiáról van szó, amire a költészetben igen sok, többé-kevésbé elítélendő példa található. Nem, itt a verseknek lába kelt a szó szoros és anyagi értelmében. Maguk a kéziratok tüntek el, tehát a versek azonnali, a költő által papírra vetve, esetleg géphe diktálva, megszámozva, átnézve, saját alá rendezve, nyomdakész állapotban, kétszáz vers — ha esetleg jobbfejű papírosra íródott — még súlyra sem egészen elhanyagolható, kétszáz mondatuk huszonné dekádt. És az egészen hiú helye. Vajjon az úgy a szerzői jog szempontjából üldözendő esetek közé tartozik-e? — nem tudom. A kérdésben inkább laikus vagyok, mint szakértő, de azt hiszem, a dolog azon fordul meg, hogy a tettes milyen módon használja fel majd az idegen tulajdont. Ha a saját neve alatt közzé teszi az ellopott verseket, akkor kétszázéves plágium minősített plágium esete forog fenn. De mi történik, ha a költő esetleg sajtópapír alakjában látja viszont a kölleményeit? Döntse el a törvénytudósok. Lehet különben, hogy a verselovaj afféle eszmi anarchista — vannak ilyenek! —, aki azt vallja, hogy a költészet szellemi közkinccs, mindenkié és senkié, el tulajdonítása tehát, magasabb értelemben véve, kultúrselekedet. Csak egy a bökkenő: a versek a kabáttal együtt tüntek el, abból a vendéglőből, amelynek fogasárja a költő, sörözés közben, a kabátját félkuszottta. Ejnye, enye, kis plagizátor, hegyednek, az a gyanum, a kabátru fáj a foga. Akkor legalább hagyta volna ott a verseteket. Hátha a költő, miután képzeletének, lírai érzésvilágának dallamos szüleményeit piacra dobta, azoknak anyagi hasznából vehetett volna magának — egy új kabátot?

— EGY MILLIÁRD LEI ÉRTÉKŰ MEZŐGAZDASÁGI GÉPET VÁSÁROL ROMÁNIA. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztériumban tegnap értekezlet volt, amelyen a német ipar megbízottjaival tárgyalást folytattak arról, hogy Románia milyen feltételek mellett vásárolhat Németországtól 1 milliárd lei értékű mezőgazdasági gépet.

— EZÜST 250 LEIESEK KERULNEK FORGALOMBA. Bucurestiből jelentik: Augusztus 21-én a kincstár ezüstből készült 250 leieseket hoz forgalomba a múlt év augusztus 16-án bevont 250 leiesek helyett. Az új 250 leiesek nem hamisíthatók.

— ÁLLAMOSÍTOTTAK A JUGOSZLAV RÁDIÓLEADÓKAT. Belgrádból jelentik: Kormányrendelet jelent meg, amely az összes jugoszláviai rádióleadók államosításáról intézkedik. Ennek következtében a belgrádi és zágrábi rádióleadókát kisajátítják.

Augusztus 19 Szombat

Lajos Huba, András

1510. augusztus 19-én született Kolozsvárott Dávid Ferenc, erdélyi tudós pap, az unitáriusok első püspöke. Előbb katolikus, majd lutheránus, végül kálvinista lett. De tépelődő lelke ebben a vallásban sem tudott megnyugodni és Blandrata György orvossal együtt terjeszteni kezdte az unitárius vallást. 1566-ban a tordai zsinaton nyíltan bejelentette unitárius voltát. 1570 körül már körülbelül négyszáz unitárius gyülekezeten volt szellemi vezére.

1741. augusztus 19-én született Dubarry Marie Jeanne grófnő, XV. Lajos francia király hírneves kegyencnője. A grófnő beleavatkozott a politikába is és nem egy minisztert buktatott meg. Határtalan pazarlásával sok kárt okozott Franciaországnak. XV. Lajos halála után visszavonult. Amikor XVI. Lajos alatt kitört a forradalom, Dubarry grófnőnek előbb nem volt bántódása. Később azonban az üldözött arisztokraták támogatása miatt elfogták és 1793 december 6-án lefejezték.

— ROMÁN—MAGYAR HATÁRINCIDENS.

Bucurestiből jelentik: A Timpul jelentik: Egy határőrző utón volt és a Borna közelében levő szőlőkönél tüzeln kezdtek az őrségre. A golyók egy határőr katonát a hátán találtak el és ez nyomban meghalt. Egy szakaszvezető oldalfejjel sulyosan megsebesítettek, egy egészségügyi katona pedig elűnt. A helyszínen több töltényhüvelyt találtak, a mely a magyar hadseregben használatos löfegyverből való. Chosa Nicolae szakaszvezető kihallgatása sorár elmondotta, hogy a román területen tartózkodó négy magyar katona beszélgetni kezdett az őrjáráttal, miközben a kukoricásból hat másik magyar katona tüzeln kezdett a román őrjáratra. A küzdelmet a lánnyomokból is meg lehet állapítani.

Mint éhes embernek a kenyér,

egy kell a fenyés és zsiros arcbrőnek

a HEINRICH BORAX szappan.

— ANGLIA PALESZTINA POLITIKÁJA. Londonból jelentik: A mandátum bizottság legutóbbi jelentéséből kitűnik, hogy a tagok között ellentétek keletkeztek. A 11 bizottsági tag közül három, a japán, a német és az olasz benyújtották lemondásukat és a spanyol bizottsági tag is visszavonult. A fennmaradó hét tag közül négy, még pedig Belgium, Svájc, Norvégia és Hollandia képviselői az angolok palesztinai politikája ellen nyilatkoztak. A fennmaradt három tag: Anglia, Franciaország és Portugália megbízottai magukévá tették a „Fehér könyv”-ben lefektetett alapelveket. Általánoságban azonban elfogadták azt, hogy Angliának az alkalmazkódás politikáit kell folytatni Palesztinában.

— MEGVESZTEGETETT ISKOLAFELÜGYELŐ ÉS TANÍTÓ. Bucurestiből jelentik: Pop Augustin szilágymegyei kisebbségi iskolai felügyelőt felfüggesztették állásából, mert vesztegetési pénzeket fogadott el. Ugyanilyen ok miatt Kócs Mihály zilahi felekezeti tanítót is felfüggesztették állásától és mindkettőjüket a megyei fegyelmi bizottság elé utalták.

— Vonaikaromból a forgalmi tisztviselő hibájából. Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatósága Saligni állomásról táviratot kapott, a melyben bejelenti, hogy a 9624. számú vonat csúttörtőkön éjjel, 23 óra 25 perckor, amikor megérkezett a cernavodai állomás hatos számú vágányára, két tehervagonnal összeütközött, a minek következtében a mozdony és három kocsi kisklott. Ungureanu forgalmi főnök és Tudor forgalmista tisztviselő könnyebben megsérült. A vizsgálat megállapította, hogy a baleset az állomás forgalmi tisztviselője és Nicolae váltóór hibájából következett be.

— MERENYLET ALDOZATA LETT EGY BÉRAUTÓVEZETŐ. Bucurestiből jelentik: Tegnap éjjel banditámadásnak esett áldozatul Alexa Vi daiov bérkocsivezető, akinek kocsiját a Calea Motiloron egy ismeretlen férfi kibérelte. Amikor a gőpkocsi a Gherase uca 74 számú háza elé ért, az utas kalapáccsal fejbeütötte a sofőrt, aki elájult. Ezután kifosztotta és megszökött. A sofőrt koponyaalapítórással kórházba szállították. Állapota súlyos.

— RÓZSABALETT AZ UJSÁGIROKLUBBAN. Városunk műtrő és szórakozni vágyó közönségének a jövő hét szombatján, augusztus 26-án este ritka művészi eseményben lesz része. Az Ujságíróklub a hadfelszerelési alap javára gardenpartyt rendez és ezen Valkay Károly balettmester és tánctanár vezetése alatt öt válogatott szépségű úrleány a Rózsavalcert táncolja el. Vendégeket a klub vezetősége szívesen lát.

Hétnapos utókúra a PÜSPÖKFÜRDŐ-ben

Oradea mellett

Viktoria Hotelben Lei 98
Transilvania Hotelben „ 108
Dacia Hotelben „ 122.

A hétnapos gyógykúrában bentfoglaltik napi háromszori étlap szerinti étkezés, gyógy-, vagy Hullámfürdő. A hétnapos kúra augusztus 24-én kezdődik fenti árak mellett a szezon végéig hosszabbítható

Kívánatra orth. kóser étkezés
Vasúti kedvezmény!
Románia egyetlen Hullámfürdője

— ERDŐTŰZ. Rámcicul Válcéaból jelentik szebenmegeyi Sadu község határában fekvő Erdő kigyulladt, a Carpatina erdőkitermelő vállalat amely az erdőrészt kitermeli, csendőrségi segítséget kért a tűz eloltására.

— Internált nyilas állhirlapíró. Budapesti jelentik: Fodor Zoltán volt nyilas keresztes hirlapíró, aki ellen eljárás indult, mert a magyar közgazdasági életre káros hatású cikkeket zölt, a rendőrbizottság intézkedésére bizonyított időre internálták. Ugyancsak eljárás indult úr ügyéből kifolyólag Borbély András volt lapíró ellen, valamint Ujj Károly, a Pesti Újság volt munkatársa ellen. Borbély Andrást internálták, Ujj Károly ügyében még nem döntött a rendőrség.

— MEGÖLTÉ AZ ALKOHOL. Carciu colae negyvenhét éves dentai lakost holtan találtak lakásában. A vizsgálat megállapítása szerint a férfi megrögzött alkoholista volt és közvéletlenül halott előtt is nagymennyiségű alkoholt fogyasztott, az azután alkoholmérgezés okozott. Halála így a holmérgezés következtében állott be.

— ÖSKÖRI LELET ZSOMBOLYAN. Zsombolyán a Behn-téglagyárban huszonegy méter mélységben, az úgynevezett kék agyagréteg óriási agyarrakadtak az ott dolgozó munkások temesvári múzeum kiállítottja megállapította, hogy a lelet egy három méter hosszú és tizenhét méter vastag kifogástalan állapotú mammoth-agyag. Ugyanott a mammoth fogait is megtalálták. Az őskor leletét beszolgáltatták a temesvári múzeumnak.

— KÉSZÜL A VÁROS VAGYONÁNLÉLTÁRA. A város összes ingatlan vagyonán házáinak és földjeinek leltára, amelyen már évek dolgoznak, most közeledik a befejezés felé. A városi munkálatokat augusztus végére befejezik és belügyminiszter elé terjesztik. A város ingatlan vagyonának értéke megközelíti az öt milliárd leit.

— VÁROSI ISKOLÁK JAVÍTÁSI MUNKALÁTAI. A városi mérnökség mindazokat az iskolaléapulteket, amelyeknek fenntartásáról a város gondoskodik, az új tanév megkezdése előtt alaposan tartoztatja. A javítási munkálatok ezen a héten megindultak és szeptemberig befejeződnének.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJELEI SZOLGÁLAT

Szombaton, augusztus 19-én a szolgálati beosztás a következő:

- Az I. kerületben a Reg. Ferdinand uton le Salvator gyógyszerár
- A II. kerületben a Traian téren levő Kigyógyszertár
- A III. kerületben a Miron Costin uca sa kán levő Merklek gyógyszerár
- A IV. kerületben a Bratianu uccában levő Diana gyógyszerár
- Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Uj kisodán Panajoth Ernő gyógyszerár állandó és szakai szolgálatot tart.

Mozi

MŰSOR:

SZOMBAT, AUGUSZTUS 19.

- APOLLÓ: A denevér (német film)
- CAPITOL: A szerelem uccája (francia film)
- CORSO: Nyugat leánya (német film).
- SCALA: Szerelmesek és Az orkán (angol filmek).

A News Cronicle szerint rövidesen király ül a magyar trónra

Csáky külügyminiszter cáfolja, mintha politikai ügyek miatt időznék Salzburgban

Londonból jelenti a Rador: A News Cronicle budapesti tudósítója arról számol be, hogy monarchista körökben élénk mozgalom észlelhető és azt hiszik, hogy rövidesen királyra lesz Magyarországnak, mert ez az egyetlen mód arra, hogy a német tervek, amelyek Magyarország elnyomására vonatkoznak, megsemmisítsék. Sierray gróf, a legitimista mozgalom vezetője, legutóbbi beszédében kijelentette, hogy a monarchista uralom a revíziós problémák megoldását nem erőszak alkalmazásával kívánja elérni és a magyar hadsereg csak tényleges vezetőinek parancsait követi. A hírt Budapestről nem erősítették meg.

A Frick német belügyminiszter vendégként Salzburgban nyaraló gróf Csáky István magyar külügyminiszter, akinek salzburgi tanácskozással kapcsolatban a legkülönbözőbb hírek jelentek meg a világsajtóban, fogadta a Budapestben megjelenő „Függetlenség” című lap munkatársát, akinek elmondotta, hogy olyan kiünnöngően érzi magát Salzburgban, hogy még nem is gondol a hazatérésre.

— Kizárólag magánemberként vagyok itt — folytatta a magyar külügyminiszter — és semmiféle tárgyalást nem folytattam és nem is folytatom. A külföldi sajtóban elterjedt híreket ismerem. Már nem is csodálkozom ezeken a fantasztákon, csak azon csodálkozom, hogy ezek az urak arra sem képesek, hogy legalább valami újat találjanak ki, mert csak ismétlik a régi híreket, amelyek személyemmel kapcsolatban már pontosan egy évvel ezelőtt forgalomba kerültek.

A „Függetlenség” a magyar külügyminiszter nyilatkozatával kapcsolatban megállapítja, hogy a tengelyhatalmak határozott és egyenes magatartása következtében a nemzetközi válság az utóbbi időben érthetően enyhült, ami jogosulttá teszi a reményt a békés megoldásra.

Csáky István gróf magyar külügyminiszter pénteken délelőtt Salzburgból Münchenbe érkezett. A külügyminiszter onnan repülőgéppel utazott tovább Rómába.

Este érkezett jelentés szerint Csáky István gróf magyar külügyminiszter repülőgéppel megérkezett az olasz fővárosba.

— Leégett a szalonai vendéglő. Nagyszalonai határrendőrség telefonon értesítette a töltőosztályt, hogy a vasuti vendéglő, amelyet négy évvel ezelőtt Barbat Titus rendőrközmészár 9 ezer leierért vásárolt a városból, lángokban áll. Három tűzoltóparancsnok a szolgálatban áll. Három tűzoltóval és kézfecskendővel azonnal kivonult a helyszínre. Nyomban munkához láak. Pár perccel később megérkezett a Kemény-cég tűzoltósága is, Kemény Arthur vezetésével. Szerencsére az udvaron levő kut bőssége vízet adott és sikerült a tűz továbbterjedését megakadályozni. A vasuti vendéglő épületén azonban minden éghető anyaga a tűz martokká lett. Az elharapódzott tüzet csak a kora reggeli órákban sikerült teljesen eloltani. Az eddigi vizsgálat szerint a tüzet gyújtogatás okozta. A lakatlan és üres ház egyik ajtaja ugyanis nyitva volt és itt mehetett be a tettes, aki petróleummal, vagy más hasonló anyaggal leöntötte a tetőzet gerendáját, a mennyezetet, az ablakot és az ajtókat. A tűz ugyanis egyszerre esett fel mindenünnen. Tekintettel arra, hogy belső tüz volt, a füst nem szállhatott ki, úgy, hogy az állomás személyzete sem vette észre, csak akkor, amikor már a gerenda leszakadt. A vizsgálat megindult. A kár tekintélyes.

— A HORVÁT-SZERB TÁRGYALÁSOK. Bégradból jelenti: A szerb-horvát megegyezésre irányuló tárgyalások élénk ütemben folynak. Cvetković miniszterelnök két nap óta Belgradban tartózkodik és ismételt tárgyalást Macsekkel. Az újsírók kérdéseire a miniszterelnök kijelentette, hogy egyelőre a nyilvánosság számára semmit sem mondhat, de elől az idő, amikor a tárgyalások egész menetéről tájékoztatja a közönséget.

— ELLENFORRADALMI ÖSSZEESKÜVÉST EDEZTEK FEL SZOVJETORSZÁGBAN. Moszkvából jelenti: A Romániával határos moldvai autonóm szovjetkörtársaságban ellenforradalmi összekövés fedezték fel. Az összekövők ottani újsírók, akik háború esetén az ellenségnek tartanak segédkezet nyújtani. Az összekövők moldvai katonai bíróság elé állították, amely go-b általi halálra ítélte őket és a kivégzéseket már végrehajtották.

(—) A TUDÓBETEGGONDOZÓ A BETEG-ÉNYTÁR RÉGI ÉPÜLETÉBE KÖLTÖZIK. A betegséggyógyító pénztár új palotája a Regina Maria-on, — mint már megírtuk — az ősz folyamán elszűl és abban az intézmény valamennyi irodája és orvosai rendelkezésre állnak. A megüresedő régi ottonba a betegséggyógyító tudóbeteggyógyítóját helyezik el, amely jelenleg az erzsébetvárosi Bránveanu utcában működik.

(—) POSTATISZTEKET KIKÉPZŐ ISKOLA NYILIK MEG TEMESVÁROTT. Catiu Stefan tábornok, postavezérgazdát a sajtónak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy szeptemberben a postatisztelek számára iskola nyílik meg Temesvárott, melyben a tisztviselők szakszerű oktatásban részesülnek.

(—) ÖNGYILKOS GAZDA. Bartók Pál nyolc éves újszentesi lakos öngyilkossági szándékkal elakasztotta magát és meghalt. Tettét ideggyógyászati okok követték el.

— ELFOGOTT HIRHEDT BETÖRŐ. Kolozs-árról jelenti: A tordai rendőrségnek sikerült elfognia Erdély egyik leghíresebb betörőjét, aki a vár folyamán behatolt báró Horváth Miklós dr. erdai lakásába, ahonnan közel háromnegyed millió értékű ékszert lopott el. Ugyanakkor magával vitt száz ezer leier értékű értékpapírt is. A betörőt Balg Kálmánnak hívják, foglalkozására nézve kertész és az év januárjában szabadult ki a börtönből, Nagyenyedről, ahol 12 évig ült. Kihallgatása során elmondta, hogy a börtönből ellopott ékszereket kolozsvári ékszerészeknek adta el. Vallomása során a kolozsvári rendőrség letartóztatta Szilágyi Márton ékszerészt, akinek a Ferdinand körútán van az üzlete.

Spanyolország távolmarad minden háborútól

Felállították a gibraltári kormányzóságot

Madridból jelenti: A Madridban megjelenő „A. B. C.” című lap „Békepolitika” címmel cikket közöl, amelyben többek között ezeket írja: Spanyolország nem megy háborúba egy ország ellen sem. Spanyolország minden erejét arra használja fel, hogy megoldja saját kérdéseit.

A hadügyminiszter ismét életbeléptette a gibraltári katonai kormányzói tisztséget, amelyet a köztársasági kormány annak idején megszüntetett. Kormányzóvá a 22-ik hadosztály tábornokát nevezték ki. A német távirati iroda, amely a hírt közli, megállapítja, hogy a spanyol kormány így akarja kifejezésre juttatni szuverén jogát a Gibraltárt övező terület fölött.

Az erdélyi magyarság vezetői Calinescu miniszterelnök előtt köszönetüket tolmácsolták

Bucurestiből jelenti: Bánffy Miklós gróf és Szász Pál dr., a magyar népkisebbség parlamenti képviselői, tegnap megjelentek Calinescu Armand miniszterelnöknel és köszönetüket fejezték ki az állampolgársági törvény kibocsátá-

sáért, amely lehetővé teszi az utólagos felvételre vonatkozó jelentkezést és általában azért a bánásmódot, amelyben a Romániában élő magyarság részesül. A köszönetet írásban is kifejezésre juttatták.

A japán haderő folytatja előnyomulását Kinában

A japánok ragaszkodnak az engedélyes területek bankjában levő kínai aranyhoz

Tokióból jelenti: Sugi Yama tábornok, az északkínai japán haderő parancsnoka, kihallgatáson fogadta a sajtó képviselőit, akiknek többek között a következőket mondotta:

— A hadsereg folytatja előnyomulását Kinában és mindent megtesz annak érdekében, hogy a már elfoglalt területeken fenntartsa a békét és a rendet.

A tábornok a továbbiakban arról engedett következtetni, hogy kész lenne a tiencsini hadsereg részéről újabb képviselőket Tokióba küldeni, abban az esetben, ha az angolok részéről őszinteséget tapasztalna, vagyis, ha az angolok átadnák a japánoknak az engedélyes területeken lévő bankokban elhelyezett kínai aranyat. Arra is célzott Sugi Yama, hogy jónéven venniék a japánok, ha az angolok megtiltanák a csu-ning-

kingi kormány pénzének használatát.

A Reuter-ügynökség levelezője jelenti, hogy Holger Peter Krogh dán állampolgárt megölte egy kínai katona, abban a pillanatban, amikor az gépkocsijába szállt. A kínai megkérdezte tőle: „Maga Krogh?” s az igenlő válasza:

„Maga Krogh?” s az igenlő válasza: „elővette revolverét és hat lövést adott le a szerencsétlen emberre, aki azonnal meghalt.”

A tiencsini problémákra vonatkozólag újabb utasításokat küldtek Londonból Craigie tokiói angol nagykövetnek, aki ebben az ügyben pénteken már tanácskozott is a japán kormány megbízottjaival. A megbeszélések során állítólag jelentős megállapodásra jutottak a tiencsini rendőri hatóságok zavartalan működésére vonatkozólag.

SCALA-ban

tekintettel a kettős műsor iránti érdeklődésre, két nagy szenzáció kerül bemutatásra.

GINGERS ROGERS és FRED ASTER

legragyogóbb filmje:

SZERELMESEK

Dorothy Lamour, John Hall és Mary Astor

izgalmas keleti tárgyú filmjük:

AZ ORKÁN

SPORTSEMÉNYEK

Magyarország 145 versenyzőt küld a bécsi diákolimpiára

A nyugati hatalmak ellenolimpiát rendeznek Montecarlóban — Magyar közbenjárás az angolok és a franciák megnyerésére

Augusztus 20 és 27 között bonyolítják le Bécsben a főiskolai diákság világbajnoki versenyeit. Az előkészületek után itélve, a németek alaposan ki-tesznek magukért és az eddigiek közül ez lesz a legnagyobb méretű diákolimpia.

Magyarország szokatlanul erős, nagyszámu csapatot indít. Összesen 145 magyar főiskolás fiú és leány vesz részt a versenyeken. Ebből 26 atléta és atlétanő, 25 úszó és úszónő, 14 vívó, 14 evezős. Ezenkívül teljes labdarugó, kézilabda, kosárlabda, vízipóló és ökölvívó csapatot indít Magyarország. Ott lesznek még a magyar teniszesek és vitorlázó repülőik is.

A magyar főiskolás csapat egyik legnagyobb erőssége, a Testnevelési Főiskola 35 tagu tornász együttese. A testnevelési tanárjelöltek — mint ismeretes — legutóbb Stockholmban szerepeltek a svéd Lingiaden, ahol olyan áttűtő sikert arattak, hogy a versenyek lezajlása után a stockholmi Hangversenyház zsufolt természetben kellett megismételni mutatványait. Utána résztvettek a svéd fővárosban rendezett nagyszabású kongresszuson, amelyen a világ csaknem valamennyi számottevő nemzete képviseltette magát. Itt Kmettykó János főiskolai tanár kitűnő előadást ismertette a magyar testnevelés rendszerét. A kongresszus befejezése óta a malmehedi táborban készülnek a magyar tornászok a bécsi világbajnokságra. A német olimpiai tornász-csapatokkal közösen tartják edzéseiket, akikől még a kitűnő magyar tornászok is tanulhatnak.

SZLOVÁKIA A 23 RÉSZTVEVŐ ÁLLAM KÖZÖTT

A főiskolás világbajnoki versenyek nevezéseit már lezárták. Huszonhárom állam küldi el legjobbjait, köztük elsőbbséget kapott Szlovákia versenyzőit. Szlovákiát a nemzetközi szövetség már felvette tagjai közé s így természetes, hogy képviselteti magát a versenyeken. Néhány p. zsonyi atléta indulását biztosították, akik közül a magasugró Galanda és gerelyvető Mala dr. még a nagy nemzetközi versenyekben is tisztességes helyezése számíthat.

A rendező németeken, a magyarokon és szlovákokon kívül még a következő nemzetek küldik ki főiskoláikat: Olaszország, Japán, Jugoszlávia, Svédország, Norvégia, Spanyolország, Belgium, Görögország, Írország, Lettország, Litvánia, Peru, Románia, Finnország, Észtország, Kína, Bulgária, Albánia, Hollandia és Dél-Afrika. A németek után Olasz-

ország indítja a legerősebb csapatot: összesen 300 versenyzőt.

A résztvevők közül tehát hiányzik Anglia, Franciaország, Amerika és még néhány európai és tengerentúli állam, melyek eddig minden főiskolai világbajnokságon képviseltették magukat. A távollémaradás okát a politikában kell keresni. A diákolimpiákat ugyanis a nemzetközi diákszövetség, a CIE keretében rendezik. A CIE-ben az utóbbi időkben kiütözköztek a politikai ellentétek s ennek az lett a következménye, hogy a németek kiléptek a szövetségből. Eppen abban az évben, amikor Bécs kapta meg a világbajnokság rendezési jogát. Az összetűzés eredménye, hogy az idén két ország rendez főiskolai játékokat: Németország Bécsben és Monaco Montecarlóban. A bécsi világbajnokságra 23 nemzet nevezett, a montecarlóra 16.

A MAGYAR BÉKEBÍRÓ KIKAPCSOLJA A POLITIKÁT

Rajczy Imre évek óta képviseli a magyar főiskolás sportot a nemzetközi diákszövetségben, ahol vezető szerepe van. Rajczy az elmúlt napokban Londonba utazott, hogy megkísérélje a béke helyreállítását. Terve, hogy önálló nemzetközi diáksportszövetséget alakít. Ez független lenne a nemzetközi diákszövetségtől, csak sporttal foglalkoznék s így mentes lenne minden politikától. Az igazi sportemberek között a világnézet ellentétek nem jelenthetnek olyan akadályt, hogy emiatt ne állnának ki egymás ellen a salakon, vagy versenypályán. Rajczy Imre már megállapodott a németekkel és olaszokkal. Ha sikerül tervének megnyernie az angolokat és franciákat is, akkor létrejön a politikamentes nemzetközi főiskolai sportszövetség és a legközelebbi diákolimpián ismét valamennyi nemzet versenyzője ott lesz a rajtnál.

Spori-Foto-Optic

A legolcsóbb sportcikkek és azok javítása.

A. M. Mülley-nél

TIMIȘOARA

I., Strada Solderer 11. sz.

A Chinezul-Ilsa vezetősége a Ripensiával való együttműködés mellett foglalt állást

A Chinezul-Ilsa sportegylet választmányja nagyfontosságú ülést tartott Jurga Livius elnöke, tével. A választmányi ülésen az egyesület további sorsát beszélték meg. Ennek során előtérbe került az a terv, hogy a Chinezul-Ilsa a Ripensiával együttműködve, biztosítsa a B-ligában való részvételt. A terv szerint a Chinezul-Ilsa legjobb játékosait átadná a Ripensiának, amely ennek fejében rendezné a Chinezul-Ilsa anyagi

természetű ügyeit, ezenkívül még havonta megfelelő anyagi támogatásban is részesítené a liakékek csapatát. A tervet a választmányi tagok többsége elfogadhatónak találta és ezért felntalmazta Jurga Livius elnököt, hogy a terv megvalósítása és ilyen értelmű megegyezés megkötése érdekében tárgyalásokat folytasson a Ripensia vezetőségével.

Hogyan futotta Harbig a csodálatos 400 méteres világrekordját

Az atlétikai világ szenzációja kétségtelenül Harbig 46 mp.-es új 400 méteres síkfutó világrekordja. A frankfurti rekordfutás részleteiről most a következőket jelentik:

A sorsolásnál az olasz Lanzi a külső pályát kapta. Tiltakozott, mire megserülték és Lanzi a 4. pályán indult, Harbig a belső pályán rajtolt, Lanzi tehát előtte volt. Az elzász rettenetes erővel vág bele, az első 200 méter 21,7 mp. alatt tette meg! Harbig néhány méterrel mögötte pompás, egyenes iramban követi. Háromszáz méternél még mindig Lanzi vezet, de Harbig már egy méterre megközelítette. Ötven méterrel a cél előtt Harbig beleerősít, csodálatosan váltázik és ötven méteren tíz métert hoz a lankadó Lanzin. Tíz méterrel előtte érkezik célba! A 10 ezer főnyi közönség mámorosan ünnepli a 46 mp.-es világrekordot futó Harbigot és ellenfelet Lanzi, aki 47,2 mp. alatt ért célba. Harbig 11,5 mp. százméteres átlagokkal futotta rekordját!

Mit kell tudni a magyar úszó bajnokoknak

A magyar úszó bajnokokat e hét végén rendezik meg. Bajnoki címeket azonban csak azok nyerhetnek, akik az alábbi eredményeket elérik: Férfiak: 100 m.-es gyors: 1 perc 01 mp., 200 m.-es gyors: 2 perc 20 mp., 400 m.-es gyors: 5 p. 05 mp., 800 m. 10 p. 55 mp., 1500 m.: 21 p. 02 mp., 100 m.-es mell: 1 perc 15 másodperc. 200 méteres mellúszás: 2 perc 54 mp. 100 méteres hát: 1 p. 13 mp., 200 m.-es hát: 2 p. 45 mp., 3×100 m.: 4 p., 4×100 m.: 4 p. 13 mp., 4×200 m.: 9 p. 45 mp., műugrás és tornyugrás: 70 százalék.

Hölgyek: 100 m.-es gyors: 1 p. 12 mp., 200 m.-es gyors: 2 p. 40 mp., 400m.-es gyors: 6 perc, 200 m.-es mell: 3 p. 20 mp., 100 m.-es hát: 1 p. 26 mp., 200 m.-es vegyesúszás: 3 p. 15 mp., 4×100 m.-es gyorsváltó: 5 p. 27 mp., műugrás: 60 százalék.

A Gloria CFR jelentős erősítésekre készül. Így Varjassyval, a Gloria kitűnő hátvédjével és Sziláival, a Makkabi brassói származású csatárával tárgyal az egyesület.

Sporthírek mindentelől

A japán úszó bajnokságok első napján T nagyszerű eredmények születtek meg. 200 m úszás: 1. Hamuro 2 p. 40,4 mp. 200 m. gyors: 1. Arai 2 p. 09,6 mp. 100 m. hátúszás: 1. 1 p. 08,4 mp. 1500 m.: 1. Amano 19 p. 21,8 mp.

Az Unirea Tricolor az egyedüli fővárosi amely még nem kezdte meg edzéseit. Ok: a sokat hadgyakorlatra hívták be.

Hirt adtunk arról, hogy a német „Gau 1” rület atlétacsapata szeptember 16—17-én Bécsben fog szerepelni a főváros válogatottja mellett. A németek most közölték, hogy a viadal Bécsresti városközi jellegű lesz a következő versenymokkal: 100, 200, 800, 1500, 5000 m.-es síkfutás, diszkoszvetés, gerelydobás, kalapácsvetés, 110 m.-es gátfutás, 4×100 és 4×400 m.-es magasugrás, víadolugrás, rúdugrás, hármasugrás városközi viadalon mindkét nemzet minden sz 2—2 versenyzőt indít, váltófutásokban egy csapatot. A németek 22 versenyzőt küldenek le Bucuresti után Brassóban is fognak versenyezni.

Charlie Roberts, Anglia egykori legismert legkitűnőbb válogatott labdarugójátékosa London egy 7 és félórás tartó agyműtét után 56 évében meghalt.

A magyar főiskolai válogatott labdarugó Ungváron játszott az UKA — SK Rusj vegy csapatával edzőmérkőzést, melyet az ungvári nyert meg 3:2 (1:0) arányban.

Ismeretes, hogy a B) divízióba beosztott csapatoknak záros határidőn belül választaniuk kell a játékosokat a második csoportban. Eddig össze négy igennel és egy nemmel felelő egy válasz érkezett a szövetséghez. Az igennel egyesületek: Makkabi, Jiul, Vulturii és Astra (s6). A chisinaui Mihai Viteazul bejelentette, nem indítja csapatát a B) divízióban.

Megírtuk, hogy a Venus kedden Ploestiben szott a Tricolorral. A bajnoksapat augusztus 21-én ismét Ploestibe látogat el. Lupas kiadatása alkalmával kötött megegyezés értelmében a Venus két községre kötelezte magát. Ennek tesznek most get a fekete-fehérek.

A labdarugószövetség pályaelőnéző bizottsága a közelgő idényre való tekintettel megkezdi a divíziós egyesületek pályájának felülvizsgálását sősorban természetesen az újonnan bekerült csapatok, az Unirea Tricolor és a Gloria CFR pályáinak ellenőrzéséről lesz szó.

A bajnoki forduló első napján, augusztus 2 a fővárosban három mérkőzést sorsoltak ki: Unirea Tricolor—Victoria, Sportul Studentesc—TMAC Rapid — Gloria CFR. Mivel a szövetség nem kötelezővé, hogy a mérkőzéseket ugyanazon a pályán bonyolítsák le, a Rapid és a Sportul Studentesc vezetősége saját kezdeményezéséből folytatott tárgyalásokat, amelyek ha eredményre vezetnek, a Sportul Studentesc — TMAC és a Rapid — Gloria CFR mérkőzést a Rapid stadionjában játsszák le. Az Unirea Tricolor az abori pályán fogadja a Victoria

Megírtuk, hogy a belgrádi Jugoslavia labdarugócsapata szombaton, vasárnap és kedden Bucurestiben játszik a Ripensia, Rapid, illetve a Venus ellen. A jugoszláv csapat különben pénteken meg is kezdett Bucurestibe.

DÉLI HIRLAP
automata telefon száma: 28-10

A dzsungel titka

lapunk új regénye, melynek közlését csütörtökön kezdjük meg. Minden új előfizető csütörtöktől szept. elsejéig ingyen kapja a Déli Hírlapot

KÖZGAZDASÁG

Rizsföldek a Hortobágyon

A mozdulatlan tenger-síkságban, a sokszor emlegetett hortobágyi csárdában a cigány játékosok halkán. Vonója alól lágyan csendülnek a mábus régesrégi nóták. De nem messze a Mátyás tanyán már a jövő muzsikája zendül. Itt már ma délelőtt a ménes, új arcot ölt a Hortobágy, itt készült Európa legnagyobb öntöző kísérleti gazdasága, ahol a rizst tenyésztik. A nemzetgazdaság megállapították ugyanis, hogy Magyarországon a jelenlegi termelési rendszer nem tartja fenn, mert a husz pengős buzaárra még 30 millió pengőt fizet rá évente az ország. A Mátyás tanyán tehát rizsszel kísérleteznek. Megéri ez a vállalkozás a próbát. Mert Debrecennek 40 ezer hektár földje van a Hortobágyon, de ez az óriási terület holdanként csak egy pengő jövedelmez. Az is holdanként pedig közepes termésnél is legalább 10 pengőt fizet holdanként. De lesz itt még több jövedelem is. Legalább is így ígéri a belátható jövőre. A termeléshez szükséges vizet a hortobágyi folyó szolgáltatja: mérnöki munkával felvezették, aztán egy háromszáz holdas tározóba 1.600.000 köbméter vizet gyűjtötték össze. A tárolónak egyébként más haszna is van, mert halastónak használják. Száz ezer darab halat lehet elhelyezni benne. Ezeket etetni sem kell, mert a víz annyira plankton-dús, hogy fél órával hal egy hónap alatt hirtelen dekárá hízik. De van ám a rizstermelésnek más haszna is. A vízzel elborított földeken nagymennyiségű gyé-

kény is terem, amivel az egész termelési területet szegélyezték, hogy a gátakat megkössék. A gyékényt kosárfonásra adják el. De még többet jelent egy új magyar találmány, amely a gyékényből cellulózot tud előállítani. Szójababot is termelnek itt már teljes sikerrel s a munkák eredménye megközelíti az olaszok réztöntözemes gazdálkodását. Vannak azonban veszedelmes ellenségei is az új munkatervnek. Ezek a vadkacsák. Rendkívül vonzzák őket a rizstáblák. Ezek az alattomos és okos állatok éjszaka jelennek meg és meg az elvetett rizst is képesek kiszéni. Valóságos hajtóvadászatot kell rájuk tartani. De ezt az izgalmat is megéri a hortobágyi rizs, mert három és fél-szer tápdúsabb, mint az olasz rizs. Nagyon biztonság a hortobágyi eredmények a belterjes gazdaság minden fajtájában. Ami ott történik, most már komoly alapot ad a Nagyalföld öntözési programjának előkészítéséhez.

Nagy lesz a regényes hajlamuk szomorúsága, ha egyszerre csak eltűnik majd a Hortobágy. És csak Jóka bíbájós Sárga rózsák című történetében találjuk meg majd a kútgemet, a cifraszörös csikóst, gulyást és kondást. Más lesz nem sokára a Nagyalföld is. Nem olyan, mint azt a síkságról rajongó Petőfi látta. De hiába, változik az élet és változik a világ. Új idők új nemzetgazdasági perspektívákat követelnek s végeredményben mégis csak az a fő, hogy jólétre, gazdaságra ébredjen végre a nép.

Hortobágyi utazó.

Január I-ig eltörlik a vámhatárt a birodalom és a cseh-morva protektorátus között

A Berliner Börsen-Zeitung részletesen foglalkozik a birodalom és a protektorátus közötti vámhatár eltörlésének előfeltételeivel és várható következményeivel. Megállapítja, hogy már Prágában is kezdik belátni ennek szükségességét és előnyeit s csupán a túlzókerény nemzeti körök látják ebben még mindig a cseh gazdasági érdekek veszélyeztetését. Ezzel szemben úgy az, hogy a gépipar és egyes kereskedelmi ágazatok máris szállítanak bizonyos kontingeneket a régi birodalomba. A protektorátus ipara és egyes mezőgazdasági ágazatai nem is tudnának a nagyméretű piac nélkül megélni, — írja a lap — miután a protektorátus értékesítési területe így az Osztrák-Magyar Monarchia, mint a Cseh-Szlovák köztársaság idején, tulment a cseh-morva területek politikai határain.

Az illetékes prágai hatóságok véleménye szerint a vámhatárok általános eltörlése már ez év végén, tehát nem egészen öt hónapon belül végrehajtható. Ennek során természetesen kellő figyelmet kell fordítani a protektorátus belső gazdasági viszonyaira s ezek érdekeit szolgáló gazdasági példákra nyomon az egyidejűleg bevezetendő „területvédő egyezmények”, amelyeket az egyes ipari és kereskedelmi csoportok egymás között kötnek.

A legfontosabb előfeltétel természetesen az árszínvonalak összehangolása, amelyet minden egyes gazdasági ágazatra vonatkozólag csak külön-külön lehet végrehajtani. Eppen ezért dolgoznak oly nagy sietséggel az ipar szervezőinek kiépítésén. A volt Cseh-Szlovákiában eddig csak önkéntes vállalkozói tömörülések voltak s ezek helyére lép most a német mintára kényszerrel felruházott és állami irányítás alá helyezett új szervezet, amely az árszabályozás területén is hatékonyabb tevékenységet tud majd kifejteni, mint az ezzel a feladattal jelenleg megbízott cseh kormányhatóságok.

A lap nem tartja azonban valószínűnek, hogy 1940. január 1-én sor kerülhet a protektorátusnak vámpolitikai szempontból való teljes bekebelezésére, mégpedig főként azért nem,

mert előzetesen az összes — harmadik államokkal kötött — kereskedelmi szerződéseket is át kell dolgozni, minthogy a mai napig megkötött kereskedelmi szerződések a protektorátusra vonatkozólag mind a korábbi Cseh-Szlovák köztársaság intézményeit vették át. Le kell fordítani továbbá a német vámtörvényt is cseh nyelvre s úgy hírlik, hogy ez a fordítás csak 1940. nyarára fejeződik be. Végül figyelembe kell venni azt is, hogy a protektorátus gazdasági életének irányítása a protektorátusi alkotmány értelmében nem német kezében van, hanem a cseh kereskedelemügyi minisztérium hatáskörébe tartozik.

Amerika bányászati háziipari cikkek és bányászati tárgyakat vásárol

A bányászati háziipar egész sorozat áruval képviseltette magát a newyorki világkiállításon és a bemutatott cikkek általános sikerének már is megvan a reális eredménye.

A munkakamarák szövetsége leiratot intézett a temesvári munkakamarához, amellyel közölte, hogy az amerikai iparosok és kereskedők egyik csoportja komoly ajánlatot tett bányászati háziipari cikkek és bányászati tárgyak vásárlására. A kereskedők csoportja a munkakamarák szövetségéhez intézte ajánlatát, amelyben leszögezik, hogy nagyobb mennyiségű árut akarnak exportálni vásárolni. Ezért elsősorban az áruk, a szállítható mennyiségek és szállítási feltételek iránt érdeklődnek, ezzel szemben készíttetést ajánlanak fel dollárban.

Az amerikai cégek érdeklődése elsősorban háziipari tárgyakra, kerámiai tárgyakra, bányászati tárgyakra és égetett téglákra vonatkozik, ezenfelül azonban számtalan más háziipari cikk iránt is érdeklődnek.

Emlékiratban kérnek segítséget a hunyadmezei szilvatermelők

Guia Péter fakereskedő, a hunyadmezei szilva értékesítő bizottság tagja, a napokban emlékiratot nyújtott be Bengliu Constantin hunyadmezei prefektushoz s abban az állam gyors beavatkozását kérte.

Az emlékirat visszapillantást tett arra a mozgalomra, amit dr. Mioeu Romulus és Dan-soreanu Lazar képviselők végeztek a hunyadmezei szilvatermés értékesítésének a lehetővé tételére. Ennek egyik aktív tagja volt az emlékirat benyújtója, Guia Péter is.

Az emlékirat rámutat arra, hogy feltétlenül szükség van a kádakra. Kéri az államot, hogy a hunyadmezei szilvatermelő gazdák részére azonnal bocsásson 2000 kádat rendelkezésére. Számítást is végez az emlékiratban Guia Péter s azt mondja, hogy a cukrát ez a monopól legfeljebb 5 banival drágítaná meg, tekintettel arra, hogy ez a 2000 darab kád az állannak 2 és fél, esetleg 3 millió leibe kerülne, míg az állam az illetékből háromszor annyi bevételhez jutna. Általános számítás szerint a termelő az értéknek a 70 vagy 75 százalékát kapná meg s a többi 25, vagy 30 százalékát az állam maradná. Az állannak tehát egyáltalán nincsen kockázata.

Az emlékirat hangoztatja, hogy ezeknek a hunyadmezei szilvatermelőknek nincs pénzük a szilvaszedéshez, vagy kádkészítéshez, ha tehát most nem jönnek segítségükre, úgy a szilvatermés nyeresége, illetve jövedelme a hunyadmezei szegény termelők szempontjából elvesztettnek tekinthető.

Árfolyamok

PÉNTEK, AUGUSZTUS 18.

Hivatalos árfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti). Holland forint 75.35—76.52, belgas 24.01—24.36, angol font 662.40—672.75, olasz lira 7.172—7.172, francia frank 3.78—3.85, svájci frank 31.88—32.36. Ezekben az árakban a harmincnyolcszázalékos felár is bennfoglaltatik.

(=) GABONÁRAK. (A Dengli és Kleinmann cég jelentése). A bányászati gabonapiacra élénk kereslet mutatkozik búza iránt, míg a többi gabonamű iránt a kereslet lanya. A piaci árak a következők: búza 75 kilós 420, tengeri 420, korpá 340, új zab 400, új takarmányárpa 350, tavaszi árpa 420, muharmag 400, tökmag 950, káposzta reepe 850, lenese 600—700 lei százkilónként.

A munkakamara már fel is szólította tagjait, hogy jelentsék be azokat az árakat, amelyek határozott feltételek mellett, nagyobb mennyiségben exportálhatók Amerikába. Az ajánlatot a munkakamara gyűjti egybe, szakszerűen véleményezi az egyes cikkek, majd továbbítja a munkakamarák szövetségének, amely viszont közvetlenül összeköttetésbe lép az amerikai megrendelőikkel.

A bányászati iparosok sok reményt fűznek az amerikai exportlehetőségekhez, mert az áruk minősége a newyorki világkiállításon már amúgy is megállta a legszigorúbb próbát.

Bujoiu Ioan nemzetgazdasági miniszter pénteken megbeszélést folytatott Marian Emil minisztériumi vezetővel, Nitescu Stefannal, a kontingentálási hivatal igazgatójával és Niculescu Matei mérnökkel, a kompenzációs ügyosztály vezetőjével, a külkereskedelmi módokat megváltoztatására vonatkozóan.

Gyenge lesz az idei tengeritermés

Julius második felében az ország különböző vidékeiről befutott termésjelentések még arról számoltak be, hogy kitünő tengeritermésel számolhatunk. Az utóbbi hetekben azonban ezek a kilátások meglehetősen leromlottak. Ennek elsősorban az az oka, hogy Moldovában, Besszarábiában és Dobruzdzában hosszú heteken keresztül nagy szárazság uralkodott, amik a szemek kifejlődését visszavetette. Vannak nagy kiterjedésű tengeri-termő vidékek, ahol egyenesen rossz termésre lehet csak számítani. A tengeri árban éppen emiatt erős emelkedés állott be, amely azonban az utóbbi időben, a megindult esőzések hatása alatt megszűnt, sőt némi árcsökkenésnek adta át helyét.

Közgazdasági hírek

Az uralkodó csüörtökön aláírta az augusztus hónapi fizetések és nyugdíjak kiutalásáról szóló királyi rendeletet.

Emelkedett a román kőolajkivitel Németországba. Bucurestii jelentés szerint ez év első negyedében a román ásványolajkivitel 950.000 tonnára emelkedett. Németország a cseh-morva protektorátussal egyetemben 264.228 tonnát importált és evel a mennyiséggel valamennyi vásárló közül első helyen áll, utána következik Anglia 221.264 tonnával, majd Olaszország 172.355 tonnával, Belgium 68.765 és Franciaország 59.268 tonnával.

Románia július hónapi állatkivitele: Kürlösön keresztül Németországba és Franciaországba, 171 darab vágásra való ló és 13.176 sertést. Biharpüspökin keresztül: a cseh-morva protektorátus részére, 760 sertés. Constantán át, Palesztina és Görögország részére: 1501 ökör, 517 juh, 42.274 szárnyas. Odasebin keresztül, Németországba: 1516 sertés és 42.960 szárnyas. Az ökör és tehénkivitel gyöngeségét a fellépett száj- és körömfájás magyarázza.

A CFR. vezérigazgatósa 50 százalékos vasúti utazási kedvezményt engedélyezett augusztus 15 és szeptember 15 között a cernautii árumintavásárra. Az utasoknak egész jegyet kell váltaniuk Cernautig, melyeket az árumintavásár rendezőse láttamoz. Az így láttamozott jegyekkel azután díjtalanul lehet hazatérni.

Négymillió leit fizetett ki egyetlen nap bűzáért a Marosvásárhelyi Solidaritatea szövetség. A Solidaritatea állami gabonaszervező szövetkezet, amely eddig összesen ötszáz vagon bűzát vásárolt fel a megyében, a szerdai nap folyamán négymillió leit fizetett ki. A szövetkezet központja még ezen a héten újabb tizenhárommillió leit utal ki.

LEGUJABB SPORT

Megkezdődtek Bucurestiben az országos uszóbajnokságok küzdelmei

Pénteken kezdődtek meg ünnepélyes külsőségek között az obori strandon az országos uszóbajnokságok küzdelmei, amelyen az ország legjobb úszó vettek részt. Bucurestiből a Viforul Dacia, Metropole, CFR, CNR, Aradról az AAC és a Hakoah, Nagyváradról a Ferar, Kolozsvárról a KAC és az Universitatea, Nagyszebenből az Armin, Marosvásárhelyről az MSE és a Mures, Temesvárról pedig az ILSA sportegyesületek indítottak versenyzőket. Az első napi küzdelmekről a részletes beszámolóknak a következő: Délelőtt az ünnepélyes megnyitás után az 1500 méteres gyorsúszást bonyolították le. Bajnok: Kelemen MSE, 22:34.5 mp. 2. Slavescu Viforul Dacia, 23:45.5 mp. 3. Levita Viforul Dacia, 25:04 mp.

Ezután került sor a KAC-CFR vízipóló mérkőzésre, amely izgalmas, de nem nivós küzdelem után a KAC 4:3 (1:2) arányú győzelmét eredményezte.

A délután úszó- és vízipólószámok eredményei: 100 méteres női gyorsúszás: Bajnok: Raffael Eva AAC. 2. Tamás Mures, 3. Balló Ferar.

100 méteres hátúszás: Bajnok: Aranyossy MSE, 1:18.4 mp. 2. Püllök ILSA 1:18.6 mp. 3. Veres MSE 1:21.9 mp.

100 méteres gyorsúszás (junior): 1. Hozdovits ILSA 1:11.8 mp. 2. Stürzer MSE 1:12.6 mp. 3. Cartman Nagyszeben 1:13.3 mp.

200 méteres női mellúszás: Bajnok: Treibal Nagyszeben, 3:30.4 mp. országos rekord. 2. Perlaký MSE 3:35.6 mp. 3. Schlosser Nagyszeben, 3:48.7 mp.

A borovoi Bata S. K. holnap Temesvárott játszik

Holnap, vasárnap érdekes nemzetközi mérkőzés lesz a Banatul-pályán, ahol a jugoszláviai Bata S. K. csapata játszik a CAMT ellen. A borovoi gyári csapat kitünő együttes, mert az utóbbi két évben nagy-szerű eredményeket ért el úgy jugoszláviai, mint külföldi együttesek ellen. A Bata S. K. által legyőzött csapatok sorában szerepel az A. S. Róma, a Hungária, a Szeged F. C., a Vienna, a Galata Serai, a jugoszláv élecsapatok közül pedig a B. S. K., a Gradjanszki, a Hajduk és a Bask csapata is. A borovoi csapat a legjobb összeállításban érkezik Temesvárra és így mindenképpen erős, izgalmas mérkőzést fog vívni a CAMT együttesével. A mérkőzés délután félhat órakor kezdődik.

4x200 méteres gyorsúszó staféta: B. nok: MSE (Békési, Veres, Tóth, Keleme 10:36.6 mp. 2. ILSA (Bálint, Bohuniczky, bola, Püllök) 10:53 mp. 3. Viforul Dacia 11:06 50 méteres női gyorsúszás: Bajnok: Raff Éva AAC 36.1 mp. 2. Balló Ferar, 3. Tar MSE.

KAC-ILSA 3:3 (2:2). Meglepetés, hogy KAC döntetlent ért el a favorit ILSA csapával szemben. A vízipólómérkőzés első félidőben Boza góljaival a KAC már 2:0 arányú vezet, amikor az ILSA Lusztig két góljával egyenlít az ILSA. (2:2). A második félidőben Lusztig gólja az ILSA vezetését jelenti, de Csizmár kiegyenlíti.

Viforul Dacia-Universitatea 10:0 (7:0) Az uszóbajnokság küzdelmeit szombat délután folytatják.

Rádió

SZOMBAT, AUGUSZTUS 19.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási egészségügyi tanácsadó. 12: Hanglemezek. 13.00 Időjelzés, sporthirek. 13.05: Hangverseny. 14.10 Rádió újság. 15.10: Aktualitások. 17: Országgyűlés órája. 18.15: A Munka és jókedv órája. 19.15 Időjelzés, időjárásjelentés. 19.17: Román zene. 20 Előadás. 20.15: Operett áriák. 20.40: Heged hangverseny. 21.05: A rádió postája. 21.20: Est hangverseny. 22: Rádió újság, sporthirek. 22.15 Tánclemezek. 23.30: Rádió újság. 23.15: Hangverseny. 23.45: Francia és angol nyelvű hírszolgálat. Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11 Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Mit nézzünk meg 13.10: Postás zene. 13.40: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.15: Felolvasás. 17.45 Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10: Hanglemezek. 18.25: Előadás. 18.50: Szalonzene. 19.45: Előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Külgügyi negyedóra. 20.40 Magyar nóta-est. 21.15: Utolsó pogányok. Hangjáték három részben. 22.40: Hírek. 23: Operaház Zenekar. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.30: Cigányzene. Budapest II. 19.35: Magyar nóta-est 20.30: Mezőgazdasági félóra. 21: Hírek. 21.30: Várhelyi Antia orgonál. 22: Cigányzene.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Oktatás
Okleveles középiskolai tanárnő privát-órákat ad német, angol, francia, latin, görög, román és magyar nyelvből, továbbá stenografiából a 3 hazai nyelvben. III., Bulev. Carol 7. II. em. 9 ajtó. 1195

Alkalmazás
Gépsz-kovács egy első és egy második kerestetik, pusztára. Cím a kiadóban. 1233

Lakás
Bútorozott szoba fürdőszobahasználatra, esetleg teljes ellátással azonnalra kiadó. IV., Str. Mircea Voda 3. 1039

Kétszobás modern lakás, központi fűtéssel, lehetőleg kis balkonnal, vagy terrasszal, sürgősen bére keresek. Cím a kiadóban. 1032

Teljesen modern kétszobás villa lakás 1-2 személynek kiadó. III., Bulev. Mihai Viteazul 15. 1242

Ha szép akar lenni?
Használjon KULKA-féle liliom-tejszappant és liompuvert, három színben. Kaparató kizárólag a Városi gyógyszerárban a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületben I., Piata I. C. Brătianu.

Adás-vétel
Bútor teljesen új modern diófa ebédlő garantált prima kivitelően olcsón eladó. II., Str. Dorobantilor 1. 1240

Ház jövedelemmel, családi okok miatt sürgősen eladó. Fratelia 11. ucca 12. szám. Ardelean. 1243

Külföldre
Független úriembert keresek, akire 300 holdas birtokom vezetését bízom, más vállalkozás esetén képzőanyaggyonnal társulnék. Felvilágosítást nyújt Bizony Ferenc információs iroda. Temesvár, IV., Str. Iancu Vacarescu 11. 1223

